

PRAVILNIK

O ORGANIZACIJI I IZVOĐENJU TAKMIČENJA U DRESURNOM JAHANJU

09.01.2023. g.

Na osnovu Statuta Saveza za konjički sport Srbije za olimpijske i FEI discipline konjičkog sporta, Upravni odbor Saveza za konjički sport Srbije za olimpijske i FEI discipline konjičkog sporta donosi

PRAVILNIK O ORGANIZACIJI I IZVOĐENJU TAKMIČENJA U DRESURNOM JAHANJU

PREAMBULA

*Pravilnik o organizaciji i izvođenju takmičenja u dresurnom jahanju (u daljem tekstu **Pravilnik**) obuhvata pravila o organizaciji i izvođenju **takmičenja u dresurnom jahanju** koji je usklađen sa FEI pravilnikom i odlukom Upravnog odbora Saveza za konjički sport Srbije za olimpijske i FEI discipline konjičkog sporta (u daljem tekstu **Savez**) važi i primenjuje se na celoj teritoriji Srbije i stupa na snagu dana **21.02.2022. godine**.*

Pravilnikom ne može biti predviđena svaka situacija koja bi se mogla dogoditi u datim okolnostima, a dužnost je Sudijskog kolegijuma ili relevantnog lica/organizatora da u svakom takvom eventualnom i pojedinačnom slučaju, donese odluku u sportskom duhu i najpribližnije u skladu sa ovim Pravilnikom i Opštim aktima Saveza. Ukoliko postoje nedostaci u Pravilniku, takvi nedostaci će biti interpretirni u skladu sa ostalim premisama i regulacijama ovog Pravilnika i drugim Opštim aktima Saveza a u sportskom duhu.

*Radi pravilnog tumačenja i korišćenja, Pravilnik se mora istovremeno čitati, upotrebljavati i tumačiti zajedno sa **Statutom Saveza, Disciplinskim pravilnikom, Veterinarskim pravilnikom, Pravilnikom o učlanjenju i registraciji konjičkih klubova u Savez, Pravilnikom o licenciranju, Pravilnikom o veterinarskim propisima i pravilima, FEI Pravilnikom o sprečavanju dopinga u konjičkom sportu, Pravilnikom o doping kontroli ADAS, Pravilnikom o dobrobiti konja, Pravilnikom "FEI kodeks ponašanja za dobrobit konja"** i ostalim normativnim aktima.*

Savez očekuje od svih učesnika u konjičkom sportu, da se ponašaju u skladu sa ovim Pravilnikom, Propozicijama takmičenja, Protokolom takmičenja, odlukama Upravnog odbora i svim normativnim aktima donetim na osnovu istih.

DOBROBIT KONJA

FEI KODEKS PONAŠANJA ZA DOBROBIT KONJA SE PIMENJUJE SVUDA U REPUBLICI SRBIJI

FEI KODEKS PONAŠANJA ZA DOBROBIT KONJA

FEI zahteva od svih koji učestvuju na međunarodnim konjičkim takmičenjima da se pridržavaju FEI Kodeksa ponašanja i da potvrde i prihvate da u svim trenucima dobrobit konja mora da bude najvažnija i da nikad ne sme biti podređena takmičarskim ili komercijalnim uticajima.

1. U svim nivoima priprema i treninga takmičarskih konja, dobrobit konja mora biti prioritetna u odnosu na sve ostalo.

a) *Dobro upravljanje konjima*

Štale, hranjenje i trening moraju biti primereni dobrom upravljanju konjima i ne smeju ugroziti dobrobit konja. Čista i kvalitetna hrana, postelja i voda moraju uvek biti dostupni. Bilo kakvo ponašanje koje može izazvati fizičku ili mentalnu patnju, u toku kao i van takmičenja, neće biti tolerisano.

b) *Metodi treninga*

Konji smeju biti izloženi samo onom treningu koji odgovara njihovom fizičkim mogućnostima i nivou zrelosti za discipline za koje se spremaju. Konji ne smeju biti izloženi bilo kakvoj vrsti treninga koja je izopačena ili izaziva strah ili za koju nisu pravilno pripremljeni.

c) *Potkivanje i oprema za trening*

Briga o kopitama i potkivanje mora biti najvišeg standarda. Oprema za trening mora biti dizajnirani i odgovarajući tako da se izbegne rizik bola i povrede.

d) *Transport*

Za vreme transporta, konji moraju biti potpuno zaštićeni od povreda i ostalih zdravstvenih rizika. Vozila moraju biti bezbedna, sa dobrom ventilacijom, održavana po najvišim standardima, regularno dezinfikovana i da njime upravlja kompetentno osoblje. Kompetentno osoblje mora uvek biti dostupno da pomogne oko konja.

e) *Tranzit*

Sva putovanja moraju biti pažljivo isplanirana da konjima pružaju regularne periode odmora sa pristupom hrani i vodi u skladu sa sadašnjim FEI uputstvima.

2. Konji i takmičari moraju biti dobro pripremljeni, sposobni i u dobrom zdravstvenom stanju za takmičenje,

a) *Osposobljenosti i spremnost*

Učestvovanje na takmičenju mora biti tako uslovljeno da odgovara nivou dokazane spremnosti konja i takmičara. Konjima se mora omogućiti period odmaranja između takmičenja i treniranja; konjima treba omogućiti dodatno vreme oporavka nakon putovanja.

b) *Zdravstveni status*

Ni jedan konj koji se čini nepodobnim za takmičenje ne sme da se takmiči ili da nastavi takmičenje. Savet veterinara mora biti zatražen svaki put kada postoji sumnja.

c) *Doping i lekovi*

Zloupotreba dopinga i lekova je ozbiljan prestup i neće biti tolerisan. Posle bilo kog veterinarskog tretmana treba obezbediti dovoljno vremena za potpun oporavak pre sledećeg takmičenja.

d) *Operacije*

Svaka operacija koja dovodi u opasnost zdravlje takmičarskog konja ili bezbednost ostalih konja i/ili takmičara ne sme biti dopuštena.

e) *Ždrebne kobile/Kobile koje su se tek oždrebile*

Kobile ne smeju da se takmiče sa navršenih četiri meseca ždrebnosti kao ni dok ždrebe sisa.

f) *Zloupotreba dejstava*

Zlostavljanje konja korišćenjem bilo prirodnih bilo veštačkih (kao što su bič, mamuze i slično) dejstava jahača neće biti tolerisana.

3. Takmičenja ne smeju da škode dobrobiti konja

a) *Prostor za takmičenje*

Konji se moraju trenirati i takmičiti samo na odgovarajućim i bezbednim podlogama. Sve prepone kao i svi uslovi na takmičenju moraju biti napravljeni tako da se sigurnost konja ima u vidu.

b) *Podloga*

Sva podloga po kojoj konj korača, trenira ili se takmiči mora biti tako napravljena i održavana da smanji faktore rizika koji bi doveli do povreda. Posebna pažnja mora biti posvećena pripremanju, sastavu i održavanju takvih površina.

c) *Ekstremni vremenski uslovi*

Takmičenja ne smeju biti održavana po ekstremnim vremenskim uslovima ako je ugroženo zdravlje ili dobrobit konja. Mere za hlađenje konja moraju biti preduzete odmah po završetku takmičenja na vrućem i vlažnom vremenu.

d) *Smeštaj na takmičenjima*

Štale moraju biti sigurne, higijenske, komforne, sa dobrom ventilacijom i dovoljno velike za tip konja koji je u njima smešten. Čista i kvalitetna stelja, hrana, sveža voda za piće, kao i voda za pranje moraju uvek biti dostupni.

e) *Sposobnost za transport*

Posle takmičenja, konj mora biti spreman za put u skladu sa FEI uputstvima.

4. Humani tretman konja:

a) *Veterinarski tretman*

Veterinarska pomoć mora uvek da bude obezbeđena na takmičenju. Ako je konj povređen ili iznuren tokom takmičenja, takmičar je obavezan da prekine takmičenje, a veterinar mora da pregleda konja.

b) *Uputni centri/klinike*

Kad god je to potrebno, konja treba transportovati do najbliže klinike na dalju procenu i terapiju. Povređenim konjima mora biti data sva potrebna terapija pre transporta.

c) *Takmičarske povrede*

Događaj usled koga je nastala povreda na takmičenju treba razmotriti. Uslovi podloge, učestalost takmičenja i ostali faktori rizika moraju biti pažljivo razmotreni kako bi se našli načini za smanjenje povreda.

d) *Eutanazija*

Ako su povrede takve prirode da su isuviše ozbiljne, može se desiti da veterinar mora da uspava konja što pre moguće, a u cilju ublažavanja patnje konja

e) *Penzionisanje konja*

Svaki napor mora biti učinjen da bi se konji koji su završili takmičarsku karijeru tretirali humano i kako zaslužuju.

5. FEI se zalaže da svi oni koji su uključeni u konjički sport postignu najviše moguće standarde u edukaciji u svom domenu stručnosti koji je povezan sa brigom o takmičarskim konjima.

Ovaj Kodeks ponašanja za dobrobit konja može biti modifikovan s vremena na vreme i viđenja svih su dobrodošla. Posebna pažnja biće usmerena na nova saznanja i FEI ohrabruje i podržava studije o dobrobiti konja.

OPŠTI DEO

Član 1.

Ovim Pravilnikom se uređuje organizacija i izvođenje takmičenja u dresurnom jahanju i primenjuje se na sve organizatore takmičenja i učesnike u svim takmičenjima na teritoriji **Republike Srbije**. Na sve što nije obuhvaćeno ovim Pravilnikom, direktno se primenjuju odredbe Pravilnika FEI.

KLUBOVI I REGISTRACIJA

Član 2.

Svaki konjički klub koji je registrovan u Savezu za takmičenje za tekuću godinu (u skladu sa propisima Saveza), stiče pravo da uzme učešće na takmičenjima u zemlji i inostranstvu.

TAKMIČAR

Član 3.

Takmičar je svako lice koje je registrovano od strane Saveza i poseduje takmičarski lisans koji je u skladu sa opštim aktima Saveza overen od strane Saveza za tekuću godinu.

Član 4.

Takmičar je dužan da se pridržava odredbi ovog Pravilnika, drugih opštih akata Saveza, Propozicija takmičenja, odredbi protokola takmičenja, odluka organizacionog odbora takmičenja, odluka sudijskog kolegijuma i svih službenih lica koja su zvanično angažovana na takmičenju.

Takmičar - koji je istovremeno i šef ekipe ili trener – samostalno odgovara za svoje ponašanje i postupke i ima pravo da komunicira sa organizatorom i sudijskim kolegijumom na predviđeni način. Takmičar je u svakom slučaju u potpunosti odgovoran za svoje ponašanje i postupanje na takmičenju.

Član 5.

Takmičar će odmah i bez prava na prigovor ili drugi pravni lek biti eliminisan iz daljeg takmičenja ukoliko:

- verbalno napadne ili preti službenom licu, organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- fizički napadne ili preti službenom licu, organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- na drugi način ometa službena lica, učesnike i druge prisutne u organizaciji i daljem odvijanju i radu takmičenja.

Član 6.

U slučaju da takmičar učini neku od radnji opisanu u prethodnom članu ovog Pravilnika, na osnovu prijave sudijskog kolegijuma ili delegata Saveza, takmičar će biti suspendovan. Suspendacija je automatska i traje najviše jedno takmičenje (videti Disciplinski pravilnik Saveza za konjički sport za olimpijske i FEI discipline konjičkog sporta).

Ukoliko takmičar i pored odluke o eliminaciji nastavi da ometa takmičenje na bilo koji način, odlukom sudijskog kolegijuma biće fizički udaljen sa prostora na kojem se takmičenje održava. Udaljenje takmičara izvršavaju službena lica MUP na poziv organizatora takmičenja i sudijskog kolegijuma.

Član 7.

U slučaju eliminacije iz daljeg toka takmičenja usled ponašanja sankcionisanog po čl. 6. ovog Pravilnika, o eventualnom daljem sankcionisanju takmičara odlučuje Disciplinski sud Saveza u skladu sa propisima Saveza.

U slučaju eliminacije iz daljeg toka takmičenja i udaljenja sa prostora na kojem se takmičenje održava, takmičar je obavezan da nadoknadi svaku štetu organizatoru takmičenja, nastalu usled njegovog ponašanja.

Član 8.

Na odluku Disciplinskog suda takmičar ima pravo žalbe Upravnom odboru čija je odluka konačna.

Član 9.

Utvrđuju se sledeće kategorije takmičara:

- ☐ **deca** - takmičar sa navršenih 10 godina koji do kraja tekuće kalendarske godine navršava 14 godina života;
- ☐ **poni jahači** - takmičar sa navršenih 12 godina koji do kraja tekuće kalendarske godine navršava 16 godina života;
- ☐ **juniori** - takmičar koji u tekućoj kalendarskoj godini navršava 15 godina i koja do kraja tekuće kalendarske godine navršava 18 godina života;
- ☐ **mladi jahači** - takmičar sa navršenih 16 godina koji do kraja tekuće kalendarske godine navršava 21 godina života;
- ☐ **U25** - takmičar sa navršenih 16 godina koji do kraja tekuće kalendarske godine navršava 25 godina života;
- ☐ **seniori** - takmičar u tekućoj kalendarskoj godini ima punih 18 godina života i više;

U skladu sa trenutnom populacijom starosnih kategorija u dresurnom sportu u Republici Srbiji, za sada se održavaju takmičenja u starosnim kategorijama "DECA", "JUNIORI" i "SENIORI".

TAKMIČARSKI KONJ

Član 10.

Takmičarski konj je svaki konj koji je registrovan u Savezu za tekuću godinu i koji poseduje takmičarsku knjižicu - pasoš koji je overen od Saveza za tekuću godinu i/ili overen FEI pasoš za NF Srbije (u daljem tekstu takmičarska knjižica – pasoš).

Takođe, gostujući konji drugih NF, koji poseduju overenu takmičarsku knjižicu (pasoš) za tekuću godinu svoje NF mogu uzeti učešće na zvaničnim takmičenjima u Srbiji.

Šef ekipe ili takmičar ili trener ili vlasnik konja dužni su da na svakom takmičenju imaju takmičarsku knjižicu - pasoš konja koji nastupa na takmičenju, i da ga na tehničkoj konferenciji predaju sudijskom kolegijumu ili licu zaduženom za dokumentaciju ispred Organizatora. Ukoliko se ne održava tehnička konferencija šef ekipe ili takmičar ili trener ili vlasnik konja dužni su da pre nastupa konja takmičarsku knjižicu - pasoš predaju sudijskom kolegijumu ili licu zaduženom za dokumentaciju ispred Organizatora. Ukoliko se takmičarska knjižica - pasoš ne preda sudijskom kolegijumu ili licu zaduženom za dokumentaciju ispred Organizatora, konj neće moći da uzme učešće na tom takmičenju.

Takmičarska knjižica konja – pasoš. Takmičarska knjižica/pasoš sadrži ime konja, pol, godinu rođenja, broj mikro čipa (ukoliko ga ima), opis konja (grafički i opisni, overen od strane veterinar), upisane podatke o vakcinaciji (nije obavezno), analizama krvi (npr. na I.A.K.) i medikaciji.

Vakcinacija – preporučuje se da takmičarski konj ima redovnu vakcinaciju protiv influence. Na međunarodnim takmičenjima vakcinacija je obavezna. Ukoliko se konj prvi put vakciniše, ili se vakciniše usled prekoračenja roka od 6 meseci (plus 21 dan tolerancije prekoračenja roka od 6

meseci između dve vakcine), može izaći na takmičenje tek nakon primljene buster vakcine (1. prva vakcina, 2. buster vakcina koja se daje 30 dana nakon 1. vakcine, 3. svaka naredna vakcina na 6 meseci + 21 dan tolerancije prekoračenja roka od 6 meseci od dana davanja buster vakcine).

Ostala dokumentacija neophodna za takmičenje.

Pored takmičarske knjižice – pasoša konja neophodno je da konj poseduje važeću analizu na I.A.K., ne stariju od 3 meseca.

Ukoliko konj dolazi na takmičenje iz druge opštine, mora posedovati važeću dokumentaciju za transport, koja je obavezna po Veterinarskom pravilniku, a u skladu sa Veterinarskim zakonom Republike Srbije.

Član 11.

Takmičarski konj ne može uzeti učešće na takmičenju pod sledećim uslovima:

- nije registrovan za tekuću godinu;
- nema overenu takmičarsku knjižicu – pasoš za tekuću godinu
- takmičarska knjižica – pasoš nije popunjen u potpunosti (upisana vakcinacija, upisan rezultat laboratorijske analize, popunjen identifikacioni karton i poglavlje sa podacima i ostalo).
- mlađi je od 4 godine;
- bolestan je;
- hramlje;
- kobila je ždrebna više od 4 meseca;
- kobila se nalazi u periodu od 9 meseci posle oždrebljenja računajući od dana ždrebljenja;
- 3 meseca posle uginuća ždrebeta koje doji kobila, računajući od dana uginuća ždrebeta;
- na licu mesta ne poseduje celokupnu potrebnu veterinarsku dokumentaciju propisanu Zakonom i ovim Pravilnikom;
- nije vakcinisan u skladu sa Veterinarskim propisima Republike Srbije;
- nema negativnu laboratorijsku analizu na I.A.K. u skladu sa Veterinarskim propisima Republike Srbije i ovim Pravilnikom;
- pre takmičenja ili u toku takmičenja nije prošao inspekciju konja (ako se ista obavlja);
- nije prošao veterinarski pregled (ako se isti obavlja);
- nije predata potrebna dokumentacija na tehničkoj konferenciji ili pre nastupa konja sudijskom kolegijumu/licu zaduženom za dokumentaciju ispred Organizatora;
- nije prijavljen za takmičenje u skladu sa ovim Pravilnikom, Propozicijama takmičenja i Protokolom takmičenja;

Član 12.

U skladu sa pozitivnim zakonskim propisima i propisima Saveza, vlasnik konja je u svakom slučaju odgovoran po svim vidovima i oblicima odgovornosti za svog konja i njegovo ponašanje i svaku eventualnu štetu koju konj načini.

Odredbama ovog Pravilnika i drugih propisa Saveza, ne zalazi se u odnose između vlasnika konja i takmičara ili drugih lica koja se na bilo koji način bave i brinu o konju pre takmičenja, za vreme takmičenja i nakon završetka takmičenja.

Bez prava na prigovor ili drugi pravni lek, svi konji trenera i/ili vlasnika konja će biti eliminisan iz daljeg takmičenja ukoliko trener i/ili vlasnik konja:

- verbalno napadne/napadnu ili preti/prete službenom licu, Organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- fizički napadne/napadnu ili preti/prete službenom licu, Organizatoru takmičenja, drugom takmičaru, službenom licu drugog kluba učesnika na takmičenju, vlasniku konja, pratećem osoblju ili bilo kom drugom prisutnom licu na takmičenju;
- na drugi način ometa/ometaju službena lica, sudije, učesnike i druge prisutne u organizaciji i daljem odvijanju i radu takmičenja.

U slučaju da trener i/ili vlasnik konja učini/učine neku od radnji opisanih u ovom članu Pravilnika, odluku o eliminisanju svih konja tog trenera i/ili vlasnika konja iz daljeg toka takmičenja donosi Sudijski kolegijum.

Ukoliko trener i/ili vlasnik konja i pored odluke o eliminaciji svih konja, nastavi/nastave da ometa/ometaju takmičenje na bilo koji način, odlukom Sudijskog kolegijuma biće fizički udaljen/udaljeni sa prostora na kojem se takmičenje održava. Udaljenje trenera i/ili vlasnika konja izvršavaju službena lica zadužena za održavanje reda i bezbednosti takmičenja na poziv Organizatora takmičenja i/ili Sudijskog kolegijuma.

U slučaju eliminacije svih konja trenera i/ili vlasnika konja iz daljeg toka takmičenja usled ponašanja sankcionisanog prema čl. 12. ovog Pravilnika, o daljem sankcionisanju trenera i/ili vlasnika konja odlučuje Disciplinski sud Saveza u skladu sa Disciplinskim pravilnikom Saveza i drugim propisima Saveza.

U slučaju eliminacije svih konja trenera i/ili vlasnika iz daljeg toka takmičenja sankcionisanog prema čl. 12. ovog Pravilnika, i udaljenja trenera i/ili vlasnika konja sa prostora na kojem se takmičenje održava, trener i/ili vlasnik konja je/su obavezan/obavezni da nadoknadi/nadoknade svaku štetu organizatoru takmičenja, nastalu usled njegovog/njihovog ponašanja.

Promena vlasnika konja i/ili promena trenera konja, bivšeg trenera i/ili bivšeg vlasnika konja ne oslobađa kazne.

FEI DEFINICIJE KRETNJI I RADNJI

ČLAN 13. SVRHA I OPŠTI PRINCIPI DRESURNOG JAHANJA

1. Dresurno jahanje je disciplina koja ima za predmet harmoničan psihofizički razvoj konja kao atleta kroz harmoničnu edukaciju. Kao rezultat, postiže se smirenost, mekoća, podatnost, opuštenost i fleksibilnost konja, kao i poverljiv, koncentrisan i rad i razumevanje sa takmičarem.

Gore navedeni kvaliteti ogledaju se u:

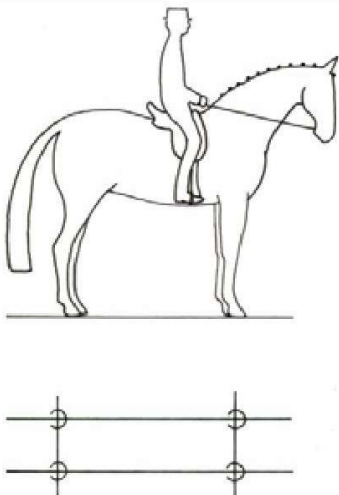
- ~ slobodi i regularnosti koraka
- ~ harmoniji, lakoći i neusiljenosti pokreta
- ~ lakoći prednjeg dela trupa i angažovanošću zadnjeg dela trupa, kao rezultata živahnog impulsa
- ~ potpunom prihvatanju žvale sa podatnošću, bez tenzije ili otpora

2. Prema navedenom, krajnji rezultat je utisak da konj sve tražene radnje i kretnje izvodi rado i prirodno. Poverljiv i koncentrisan, on se rado predaje kontroli jahača, ostajući potpuno prav pri svakoj radnji na pravcu i adekvatno lateralno savijen kada se kreće po luku.
3. Hod konja je slobodan, regularan i neusiljen. Kas je slobodan, lak, regularan i aktivan. Galop je pravilan, lagan i balansiran. Zadnji skočni zglobovi nikad nisu neaktivni ili lenji. Oni reaguju na svaki, pa makar i najmanji signal jahača i time daju živahnost i lakoću ostalim delovima tela.
4. Zahvaljujući impulsu i elastičnosti zglobova, slobodnih od ograničavajućeg dejstva otpora, konj sluša komande rado i bez dvoumljenja i na njih reaguje smireno i precizno. Time odaje utisak prirodnog psihofizičkog sklada.
5. U toku celog rada pa i u stoju, konj mora biti na žvali (u naslonu). Za konja se smatra da je na žvali kada mu je vrat manje ili više podignut i povijen u zavisnosti od stadijuma treninga i stepena prikupljenosti odnosno produženosti kretnje, prihvatajući žvalu sa lakim i konstantno mekanim kontaktom sa potpunom podatnošću. Glava je mirna, po pravilu blago ispred vertikale, sa fleksibilnim potiljačno - vratnim delom kao najvišom tačkom vrata, i bez ikakvog otpora prema jahaču.

6. Kadenca se prikazuje u kasu i galopu, i rezultat je odgovarajuće harmonije koju konj pokazuje pri regularnoj, izbalansiranoj i impulsivnoj kretnji. Kadenca mora da se održi u svim zadacima u kasu ili galopu i u svim njihovim varijacijama.
7. Regularnost kretnji je osnovni princip dresure.

ČLAN 14. STOJ

1. U stoju, konj mora da stoji sa pažnjom usresređenom na radnju, angažovan, nepokretan, prav i kvadratičan, sa sopstvenom težinom podjednako raspoređenom na sve 4 noge. Vrat treba da je uzdignut, s potiljkom kao najvišom tačkom i linijom čela malo ispred vertikale. U stoju, konj mora da je u naslonu, sa lakim i mekim kontaktom sa rukama jahača i može lagano da žvaće žvalu i da bude spreman da krene u sledeći pokret na najmanji znak od strane jahača.
2. **Stoj** se izvodi tako što se težina konja raspoređuje na zadnje noge sa pravilno pojačanim dejstvom sedišta i nogu jahača, vodeći konja ka mekano sprečavajućim rukama, postižući time skoro iznenađan, ali ne nagao stoj na prethodno određenom mestu. Stoj se priprema u serijama poluparada (pogledati: Prelaske).
3. Kvalitet kretnje pre i posle stoja je integralni deo ocene.

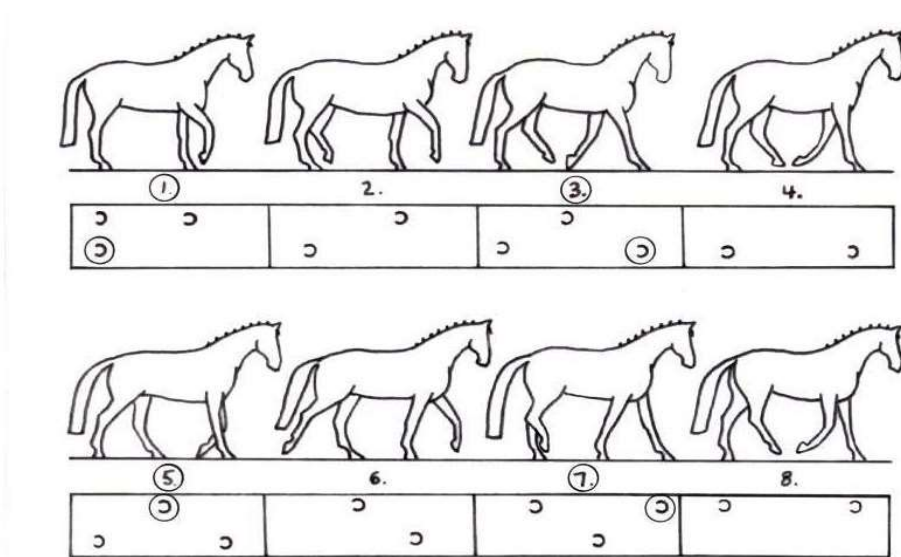

ČLAN 15. HOD

1. **Hod** je marširajuća kretnja u pravilno i jasno definisana četiri takta sa jednakim intervalima između svakog takta. Ova pravilnost povezana sa potpunom opuštenošću mora da se održava kroz sve radnje u hodu.
2. Kada se prednja i zadnja noga iste strane kreću u skoro u istom taktu, hod teži da postane lateralna kretnja. Ova neregularnost, koja može da postane lateralan hod, je ozbiljan poremećaj hoda kao kretnje.
3. Sledeće vrste hoda su priznate: Srednji hod, Prikupljen hod, Produžen hod i Slobodan hod. Treba uvek da postoji jasna razlika u stavu i dužini koraka u različitim vrstama hoda.
 - 3.1. **Srednji hod.** Jasan, pravilan i spontan hod umerene dužine koraka. Konj ostaje u naslonu, hoda energično, ali smireno, jednakim i odlučnim koracima, zadnje noge dodiruju tlo ispred otisaka kopita prednjih nogu. Takmičar održava lak, mek, konstantan kontakt sa ustima konja, dozvoljavajući prirodne pokrete glave i vrata.
 - 3.2. **Prikupljen hod.** Konj je u naslonu, kreće se odlučno napred, sa uzdignutim i lučno

povijenim vratom i pokazujući jasno samonosivost. Linija čela dostiže skoro vertikalan položaj, lak kontakt se održava sa ustima konja. Zadnje noge su angažovane sa dobrom akcijom skočnih zglobova. Korak treba da ostane marširajući i snažan, sa pravilnom sekvencom koraka. Koraci pokrivaju manje tla i viši su nego u srednjem hodu, zato što se svi zglobovi izražajnije savijaju. Prikupljen hod je kraći nego srednji hod, ali prikazuje veću aktivnost.

- 3.3. **Produžen hod.** Konj svojim korakom zahvata najviše moguće tla, bez žurbe i gubljenja regularnosti koraka. Zadnje noge jasno dodiruju tlo ispred otisaka kopita prednjih nogu. Takmičar dozvoljava konju da ispruži glavu i vrat (u napred i prema dole) bez gubljenja kontakta sa ustima i kontrole lista. Njuška konja mora jasno da bude ispred vertikalne.
- 3.4. **Slobodan hod** je kretnja opuštenosti u kojoj je konju dozvoljena potpuna sloboda da spusti i ispruži svoju glavu i vrat. Stepenn pokrivenosti tla i ispruženosti koraka, sa jasnim otiscima zadnjih ispred otisaka prednjih nogu su osnovni pokazatelj kvaliteta slobodnog hoda.

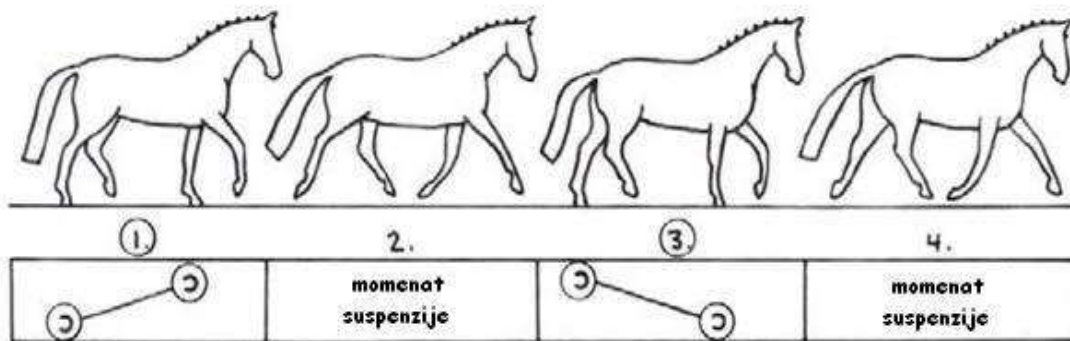
Hod je četvorotaktna kretnja u osam faza (brojevi u krugovima ukazuju na takt)

- 3.5. **Slobodan hod/Istezanje na dugom dizginu.** Ova vežba odaje jasan utisak opuštenosti konja i pokazuje izbalansiranost, gipkost, poslušnost i relaksiranost. Da bi pravilno izveo vežbu "istezanje na dugom dizginu", jahač mora postepeno da popušta dizgine kako konj postepeno ispruža glavu ka napred i na dole. Kako se vrat postepeno ispruža ka napred i nadole, usta konja manje ili više treba da dođu do horizontalne linije u visini plećki. Mora se održati elastičan i konstantan kontakt sa jahačevim rukama. Kretnja mora da održava svoj ritam i konj mora da bude lagan u plečkama sa dobro angažovanim zadnjim nogama. Pri prihvatanju dizgina konj mora da prihvati kontakt bez otpora na ustima ili potiljku.

ČLAN 16. KAS

1. **Kas** je dvotaktna kretnja u kojoj se smenjuju dijagonalno uparene noge (prednja leva i zadnja desna i suprotno) odvojenim momentom suspenzije.
2. Kas treba da prikaže slobodne, aktivne i pravilne korake.
3. Kvalitet kasa se sudi na osnovu opšteg utiska, tj. pravilnost i elastičnost koraka, kadenca i impuls u prikupljenom i produženom kasu. Kvalitet proizilazi iz gipkih leđa i dobro angažovanog zadnjeg dela trupa kao i iz sposobnosti zadržavanja istog ritma i prirodnog balansa (ravnoteže) u svim vrstama kasa.

4. Sledeće vrste kasa su priznate: Radni kas, Produženje koraka u kasu, Prikupljen kas, Srednji kas, Produženi kas.
- 4.1. **Radni kas.** To je kretnja između prikupljenog i srednjeg kasa, u kojoj konj u treningu još uvek nije dovoljno razvijen i spreman za prikupljene kretnje. Konj pokazuje odgovarajući balans, ostajući u naslonu i kreće se napred sa jednakim i elastičnim koracima i sa dobrom angažovanošću skočnih zglobova. Izraz "dobra anagažovanost skočnih zglobova" ukazuje na značaj impulsa nastalog angažovanošću zadnjag dela trupa.
- 4.2. **Produženje koraka u kasu.** U testovima za četvorogodce zahteva se produženje koraka. Ovo je oblik kretnje između radnog i srednjeg kasa u kojoj konj u treningu nije dovoljno razvio srednji kas.
- 4.3. **Prikupljen kas.** Konj je u naslonu, kreće se napred, sa uzdignutim i lučno savijenim vratom. Dobro angažovani i savijeni skočni zglobovi održavaju energičan impuls, omogućavajući plečkama da se pomeraju sa većom pokretljivošću, pokazujući potpunu samonosivost. Iako su koraci konja kraći nego u drugim vrstama kasa, elastičnosti i kadenca se ne smanjuju.
- 4.4. **Srednji kas.** Ovo je kretnja umerene produženosti u poređenju sa produženim kasom, ali "zaokrugljenija", nego produžen kas. Konj se kreće, bez užurbanosti, unapred sa jasno vidljivo dužim koracima i sa impulsom nastalim angažovanošću zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju da nosi glavu malo više ispred vertikalne, nego u prikupljenom i radnom kasu i u isto vreme mu dozvoljava da blago spusti glavu i vrat. Koraci treba da budu jednaki, a cela kretnja izbalansirana i nesputana.
- 4.5. **Produžen kas.** Konj svojim korakom pokriva najviše moguće tla. Bez užurbanosti, koraci su produženi do maksimuma kao rezultat jakog impulsa koji potiče od angažovanosti zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju, da produži celokupnu liniju uz kontrolu potiljka i tako osvaja tlo. Prednja kopita treba da dodirnu zemlju u tački u koju upire potpuno ispružena noga u iskoraku. Pokreti prednjih i zadnjih nogu treba da dosežu jednako napred u trenutku produženja. Cela kretnja treba da je dobro izbalansirana, a prelaz u prikupljen kas treba da se izvede tačno sa prebacivanjem težine na zadnji deo trupa.

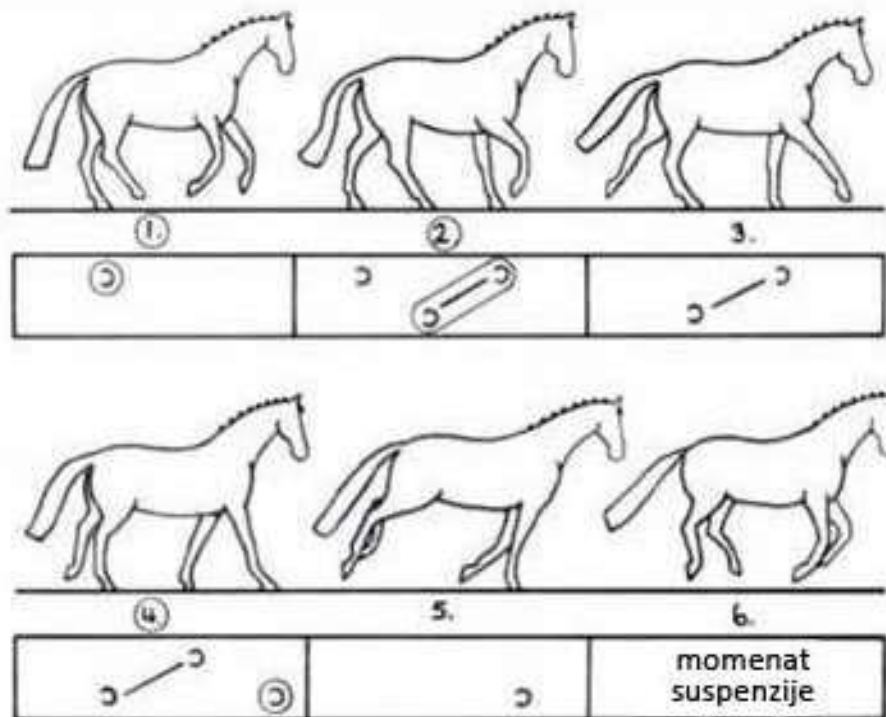

Kas je dvotaktna kretnja u 4 faze (brojevi u krugovima ukazuju takt)

ČLAN 17. GALOP

1. **Galop (kenter)** je trotaktna kretnja, u kojoj, na primer u galopu na desnu ruku, otisci kopita imaju sledeći niz: leva zadnja, leva dijagonala (leva prednja i desna zadnja u isto vreme) i desna prednja noga, praćeno momentom suspenzije (lebdjenja) sa sva četiri noge u vazduhu, pre nego što sledeći korak počne.
2. Prelaz u lak, regularan galop sa kadencom treba da se izvodi bez oklevanja.
3. Kvalitet galopa se određuje prema opštem utisku, tj. prema regularnosti i lakoći kretnje i tendenciji konja da ide u vis kao i kadence dobijene prihvatanjem žvale sa gipkim potiljkom i angažmanom zadnjeg dela trupa sa aktivnim skočnim zglobova sa mogućnošću održavanja istog

- ritma i prirodnog balansa, čak i posle prelaska iz jedne u drugu vrstu galopa. Konj uvek treba da ostane prav na pravcu i odgovarajuće lateralno savijen po kružnoj putanji.
4. Sledeće vrste galopa su priznate: Radni galop, Produženje koraka u galopu, Prikupljen galop, Srednji galop i Produženi galop.
- 4.1. **Radni galop.** Ovo je kretnja između prikupljenog i srednjeg galopa, u kojoj konj u treningu još uvek nije dovoljno razvijen i spreman za prikupljene kretnje. Konj pokazuje prirodan balans uz ostajanje u naslonu, kreće se napred jednakim, lakim i aktivnim koracima sa dobro angažovanim skočnim zglobovima. Termin "angažovani skočni zglobovi" ukazuje na važnost impulsa nastalog angažovanjem zadnjeg dela trupa.
- 4.2. **Produženje koraka u galopu.** U testovima za četvorogodce zahteva se produženje koraka. Ovo je oblik kretnje, između radnog i srednjeg galopa, u kojoj konj u treningu nije dovoljno razvio srednji galop.
- 4.3. **Prikupljen galop.** Konj ostaje u naslonu, kreće se napred sa izdignutim i lučno savijenim vratom. Skočni zglobovi dobro angažovani, zadržavaju energičan impuls, omogućavajući plečkama da se pomeraju sa većom pokretljivošću uz pokazivanje potpune samonosivosti i tendencije da ide u vis. Koraci konja su kraći nego u drugim vrstama galopa, ali ne gube na elastičnosti i kadenci.
- 4.4. **Srednji galop.** Ovo je kretnja između radnog i produženog galopa. Bez užurbanosti, konj se kreće napred sa jasno dužim koracima i impulsom od zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju, da nosi glavu malo više ispred vertikale, nego u prikupljenom i radnom galopu i u isto vreme dozvoljava konju da blago spusti glavu i vrat. Koraci treba da su izbalansirani i nesputani.
- 4.5. **Produžen galop.** Konj svojim korakom pokriva najviše moguće tla. Bez užurbanosti konj produžava korak do sopstvenog maksimuma. Konj istovremeno ostaje smiren, lak i prav kao rezultat velikog impulsa aktivnosti zadnjeg dela trupa. Takmičar dozvoljava konju, da produži celokupnu liniju uz kontrolu potiljka i tako osvaja tlo. Cela kretnja treba da je dobro izbalansirana, a prelaz u prikupljen galop treba da se izvede tečno sa prebacivanjem težine na zadnji deo trupa.
- 4.6. **Kontra galop** je balansirana i prava kretnja koja mora da se izvede u prikupljenosti. Konj galopira u pravilnoj sekvenci sa vodećom spoljnom prednjom nogom postavljen u odnosu na vodeću nogu. Zadnje noge bi trebalo da prate trag prednjih nogu.
- 4.7. **Jednostavna promena noge u galopu.** Ovo je kretnja u kojoj se posle direktnog prelaska iz galopa u hod, sa tri do pet jasno definisanih koraka u hodu, prelazi u drugi galop.
- 4.8. **Šanžman** se izvodi u jednom (1) koraku sa prednjim i zadnjim nogama koje se menjaju u isto vreme. Promena vodeće prednje i zadnje noge se odvija u toku momenta suspenzije. Dejstva jahača moraju da budu precizna i neupadljiva. Šanžman se može izvoditi u serijama, na svaki 4, 3, 2 ili svaki korak. Konj i u seriji promena ostaje lak, smiren i prav sa dobrim impulsom, održavajući isti ritam i balans kroz celu seriju promena. U cilju da se konju ne omete ili uznemiri lakoća, tečnost i pokrivenost tla šanžmana u seriji, mora da se održi dovoljno impulsa. Ciljevi šanžmana: da pokaže reagovanje, osećajnost i poslušnost konja na dejstva za promenu vodeće noge.

Galop je trotaktna kretnja u 6 faza (brojevi u krugovima ukazuju takt)

ČLAN 18. ODSUPANJE

1. **Odstupanje** je dvotaktna kretnja u nazad, ali bez momenta suspensije. Svaki dijagonalni par nogu se odiže i spušta od zemlje skoro istovremeno u dijagonalnim parovima. Kopita treba da se jasno odvoje od zemlje i da prednje noge ostanu na istom tragu sa zadnjim nogama.
2. U toku cele vežbe konj treba da ostane u naslonu, zadržavajući želju da se kreće napred.
3. Očekivanje ili ranije započinjanje radnje, opiranje, izbegavanje kontakta, ili uvijanje zadnjeg dela trupa sa prave linije, širenje ili neaktivnost zadnjih nogu i "protezanje" prednjih nogu su ozbiljne greške.
4. Koraci se broje kada se svaka prednja noga pomeri nazad. Nakon završetka zahtevanog broja koraka u nazad, konj bi trebalo da pokaže kvadratičan stoj ili da odmah krene unapred u traženu kretnju. U testovima gde se traži odstupanje jedne konjske dužine u nazad, treba uraditi sa tri ili četiri koraka.
5. Vezano odstupanje je kombinacija dva odstupanja sa koracima u hodu između. Potreba da bude izvršino sa tečnim prelascima i u okviru traženog broja koraka.

ČLAN 19. PRELASCI

Promene kretnje i promene u okviru kretnje treba da budu tačno izvedene na zadatom slovu. Kadenca (osim u hodu) same kretnje treba da se zadrži do momenta kada se kretnja ili radnja menja ili kada je konj u stoju. Prelasci u okviru kretnje moraju da budu jasno definisani i to kroz održavanje istog ritma i kadenca. Konj treba da ostane lagan u ruci, smiren i održavajući pravilnu poziciju. Isto se odnosi na prelasku iz iz jedne radnje u drugu, na primer iz pasaža u pijafe i obrnuto.

ČLAN 20. POLUPARADA

Svaki pokret ili prelazak treba nevidljivo da je pripremljen jedva uočljivom poluparadom. Poluparada je skoro simultana, koordinirana radnja sedišta, nogu i ruku takmičara, sa ciljem povećanja pažnje i balansa konja, pre izvršenja radnje ili prelaska ka nižim ili višim kretnjama.

Prebacivanjem težine konja na zadnji deo trupa, angažovanjem zadnjih nogu i balans sapi se poboljšava u korist povećanja lakoće prednjeg dela trupa i poboljšanja celokupnog balansa konja.

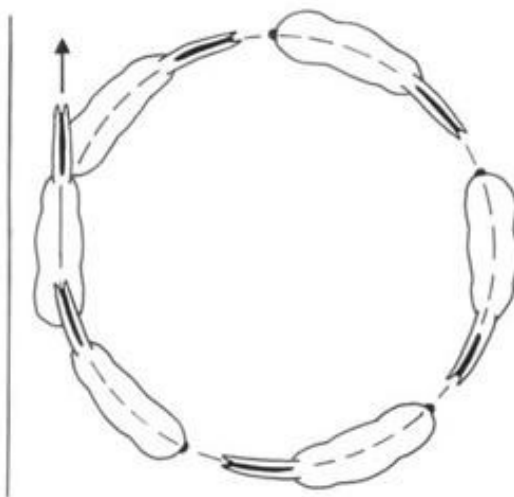
ČLAN 21. PROMENE PRAVCA

1. U promeni pravca, od konja se traži da prilagodi savijenost svoga tela zamišljenom luku putanje po kojoj se kreće, ostajući mek i odgovarajući na sva dejstva takmičara, bez opiranja, promene kretnje, ritma ili brzine.
 2. Promene pravca mogu se izvršavati na sledeće načine:
 - a) Skretanje pod pravim uglom uključujući jahanje kroz ugao. (jedna četvrtina kruga približno prečnika 6 metara)
 - b) Kratka i dugačka dijagonala.
 - c) Polovine malog i velikog kruga sa promenom ruke.
 - d) Polu-pirujete i okretanje na zadnjem delu trupa.
 - e) Serpentina
 - f) Suprotna promena ruke u zigzag*. Konj treba da je prav na momenat pre menjanja pravca
- *zigzag: Radnja koja sadrži više od dva primanja po dijagonali sa promenama pravca

ČLAN 22. FIGURE

Figure koje se traže u dresurnim testovima su krugovi, serpentine i osmice.

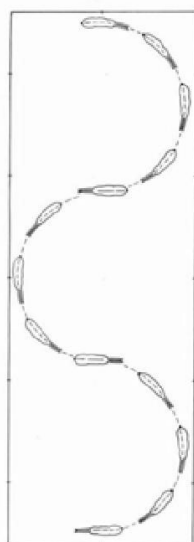
1. **Mali krug** – Mali krug je krug prečnika 6/8/10m. Ukoliko ima više od 10m u prečniku, koristi se termin krug.

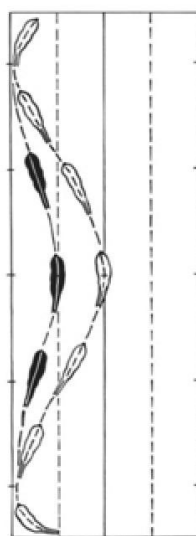
Krug

2. Serpentina

Serpentina sa nekoliko lukova koji dodiruju dužu stranu arene se sastoji od polukrugova povezanih pravom linijom. Kada se prelazi centralna linija, konj treba da je paralelan sa kraćom stranom arene, slika (a). U zavisnosti od veličine polukrugova varira i dužina prave linije koja ih povezuje. Serpentina sa jednim lukom na dužoj strani arene (petlja) se izvršava sa 5m ili 10m udaljenosti od duže strane arene, slika (b). Serpentine oko centralne linije se izvršavaju između zamišljenih linija koje dele arenu na četvrtine (quarter line), slika (c).

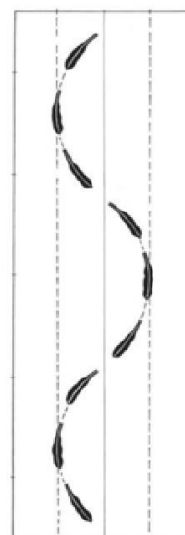

a)

b)

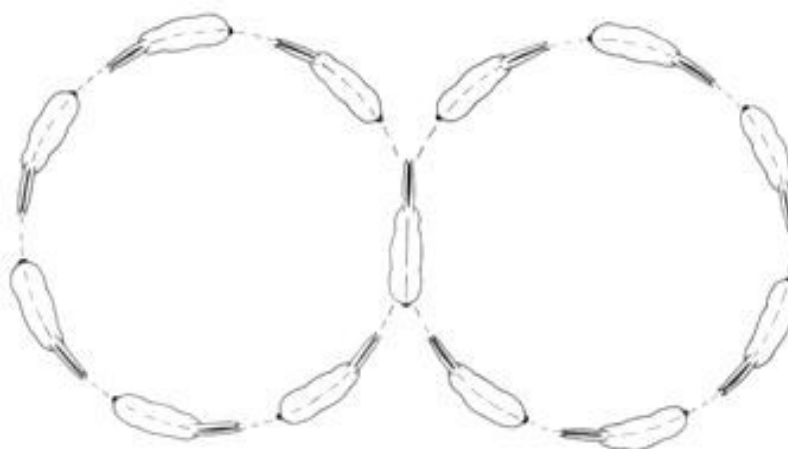
Serpentine

c)

3. Osmica

Osmica je figura koja se sastoji od dva mala kruga ili dva kruga jednake veličine, kao što je zadato u testu, koji se spajaju u centru osmice. Takmičar treba da ispravi konja momenat pre nego što će započeti promenu pravca u centru same figure.

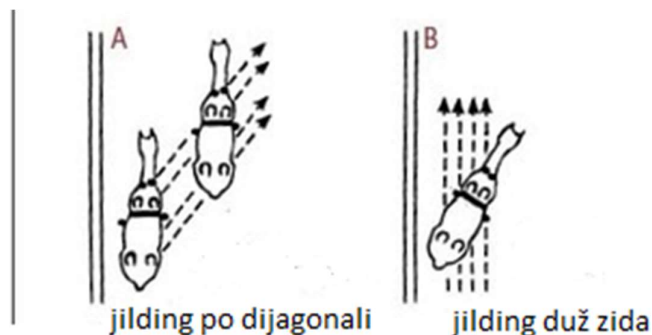
Osmica

ČLAN 23. JILDING (LEG-YIELDING)

1. Cilj leg jildinga: Prikazivanje savitljivosti i lateralne "poslušnosti" konja.
2. **Jilding.** Vežba se izvodi u radnom kasu (u FEI testovima). Konj je skoro prav, osim blage savijenosti u potiljačnom delu (fleksija) suprotno od pravca u kome se kreće, tako da takmičar vidi obrvu i nozdrvu konja. Unutrašnje noge prebacuje i ukršta ispred spoljnih. Jilding treba uključiti u trening pre nego što je konj spreman za prikupljen rad. Kasnije, zajedno sa naprednijom radnjom primanja plečke, to je najbolji način da konj bude mekan, opušten i nestegnut u korist dobijanja slobode pokreta, elastičnosti i regularnosti koraka, kao i lakoće i

harmonije kretnji.

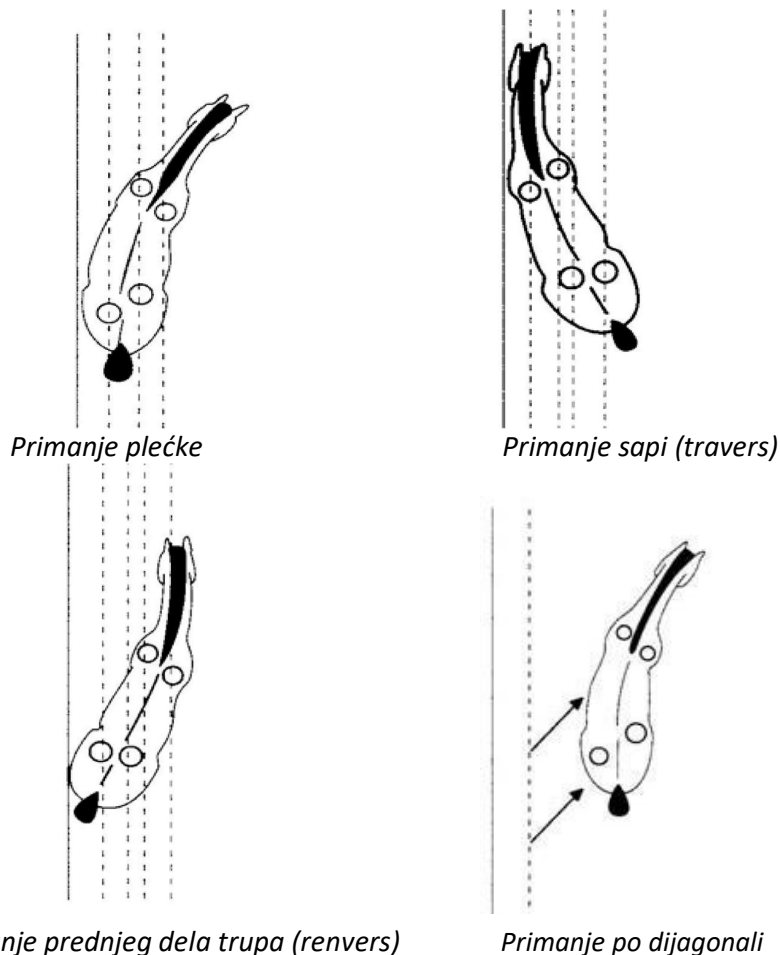
3. Jilding se može jahati "po dijagonali" (slika A), i u tom slučaju konj treba da je postavljen što je moguće više paralelno dužoj strani arene, mada prednji deo trupa treba malo da predhodi zadnjem delu trupa. Takođe se može izvoditi "duž ograde/zida" (slika B), i u tom slučaju konj treba da je pod uglom od 35° stepeni u odnosu na pravac po kome se kreće.

ČLAN 24. LATERALNE KRETNJE/PRIMANJA

1. Glavni cilj lateralnih kretnji – osim leg jilinga - je da razvije i poveća anagažovanost zadnjeg dela trupa, time i prikupljenost konja.
2. Pri svim lateralnim kretnjama: primanje plečke, travers (primanje sapi), renvers (primanje prednjeg dela trupa), primanje po dijagonali, konj je blago lateralno savijen i kreće se na različitim tragovima.
3. Lateralna savijenost (bend) i savijenost u potiljačnom delu (fleksija) nikada ne smeju biti prenaplašeni tako da remete ritam, balans i tečnost pokreta.
4. Pri svim lateralnim kretnjama treba da se zadrže sloboda i regularnost koraka, održava stalan impuls, kao i gipkost, kadenca i izbalansiranost. Impuls se često gubi usled preokupacije takmičara na lateralno savijanje konja, gurajući ga previše u stranu.
5. **Primanje plečke.** Izvodi se u prikupljenom kasu. Konj se jaše sa blagom, ali ujednačenom savijenošću oko unutrašnje noge takmičara, održavajući kadencu i konstantan ugao od oko 30° stepeni. Konjska unutrašnja prednja noga prebacuje i prelazi ispred spoljne prednje noge; unutrašnja zadnja noga korača napred ispod konjskog tela prateći isti trag kao i spoljna prednja noga, sa spuštanjem unutrašnjeg kuka. Konj je savijen suprotno od pravca kretanja.
6. **Primanje sapi (travers).** Može se izvoditi u prikupljenom kasu ili u prikupljenom galopu. Konj je blago savijen oko unutrašnje noge takmičara, ali pod većim uglom nego pri primanju plečke. Stalan ugao od oko 35° stepeni treba da bude pokazan, od napred i od pozadi vide se četiri traga. Prednji deo trupa ostaje na stazi, a zadnji deo trupa se kreće unutra. Spoljašnje noge konja prolaze i ukrštaju se ispred unutrašnjih nogu. Konj je savijen u pravcu u kome se kreće. Da bi se započeo travers, zadnji deo trupa mora napustiti stazu, ili posle ugla ili kruga da se ne vrati na stazu. Na kraju traversa, zadnji deo trupa se vraća na stazu (bez ikakvih kontra savijanja potiljka/vrata) kao u završetku kruga. Cilj traversa: Da se pokaže tečna prikupljena kretnja na pravcu i pravilna savijenost. Prednje i zadnje noge se ukrštaju, a balans i kadenca se zadržavaju.
7. **Primanje prednjeg dela trupa (renvers).** Kretnja poput "slike u ogledalu" u odnosu na primanje sapi. Zadnji deo trupa ostaje na stazi dok se prednji deo trupa pomera ka unutra. Da bi se završilo primanje prednjeg dela trupa prednji deo trupa se poravnava sa zadnjim delom trupa na stazi. U svemu ostalom dejstva i principi su isti kao i kod primanja sapi. Konj je blago savijen oko unutrašnje noge takmičara. Spoljašnje noge konja prolaze i ukrštaju se ispred unutrašnjih nogu. Konj je savijen u pravcu u kome se kreće. Cilj renversa: Da pokaže tečan prikupljen kas na pravcu sa većim stepenom savijenosti u odnosu na primanje plečke. Prednje i zadnje noge se ukrštaju, a balans i kadenca se zadržavaju.

8. **Primanje po dijagonali (Half-pass).** To je varijacija primanja sapi koja se izvodi na "dijagonali" umesto uz ogradu/zid manježa. Može se izvoditi u prikupljenom kasu (i u pasažu u testovima slobodnog stila) ili u prikupljenom galopu. Konj treba da je jasno savijen u pravcu u kome se kreće oko unutrašnje noge takmičara. Konj treba da zadrži istu kadencu i balans kroz celu radnju. U cilju da se dobije na slobodi i pokretljivosti ramenog pojasa konja od velike je važnosti da impuls bude održavan, naročito angažman unutrašnje zadnje noge. Telo konja je skoro paralelno sa dugačkom stranom arene sa prednjim delom trupa blago ispred zadnjeg dela trupa. U kasu spoljašnje noge konja prolaze i ukrštaju se ispred unutrašnjih nogu. U galopu, kretnja se prikazuje u serijama uzdignutih iskoraka u napred i u stranu. Cilj primanja u kasu: Da pokaže tečan prikupljen kas na dijagonali sa većim stepenom savijenosti nego u primanju plečke. Prednje i zadnje noge se ukrštaju, a balans i kadenca se zadržavaju. Cilj primanja u galopu: Isto tako pokazuje i razvija prikupljenost i gipkost galopa, krećući se tečno u stranu bez gubitka ritma, balansa ili mekoće i podatnost prema savijenosti/bendu.

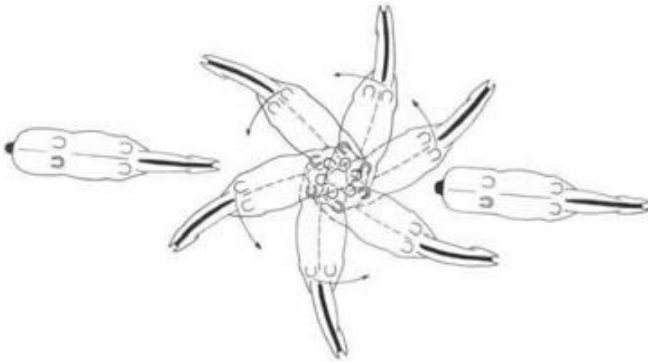
ČLAN 25. PIRUETA, POLU-PIRUETA I OKRETANJE NA ZADNJEM DELU TRUPA

1. **Piruet** (polu-piruet) je okret od 360 stepeni (180 stepeni), koji se izvodi na dva traga, prečnika jednakog dužini konja, sa prednjim delom trupa koji se kreće oko zadnjeg dela trupa.
2. Piruet (polu-piruet) se obično izvodi u prikupljenom hodu ili galopu, a takođe može da se izvode u pijafeu.
3. Kod piruete (polu-piruete) prednje noge, kao i spoljna zadnja noga se kreću oko unutrašnje zadnje noge. Unutrašnja zadnja noga opisuje krug najmanjeg mogućeg prečnika.
4. Bez obzira na kretnju u kojoj se piruet (polupiruet) izvodi, konj blago savijen u pravcu u kome se okreće, ostajući "u naslonu" sa lakim kontaktom, okrećući se tečno, održavajući istu sekvencu

i isti vremenski interval spuštanja nogu na zemlju. Potiljak ostaje "najviša" tačka konja tokom cele kretnje.

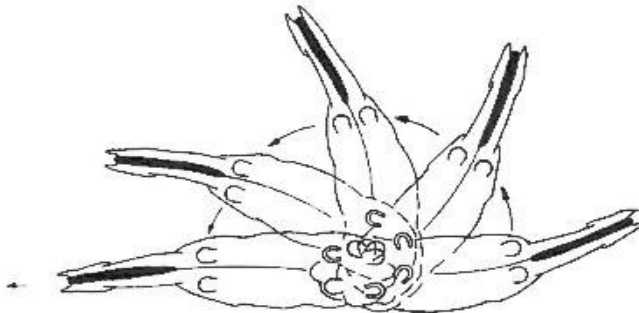
5. U toku izvođenja piruete (polu-piruete) konj treba da zadrži svoju aktivnost (i u hodu) i ni u kom slučaju ne sme da se kreće u nazad ili u stranu.
6. U izvođenju piruete (polu-piruete) u galopu, takmičar mora da održi lakoću pokreta konja s akcentom na prikupljenost. Zadnji deo trupa je dosta angažovan i spušten i pokazuje dobru elastičnost zglobova. Sastavni deo piruete je galop i posle same piruete. Ovi galopski skokovi treba da odražavaju povećanu angažovanost, pravoću i prikupljnost pre piruete, kao i da je balans ostao nepromenjen po završetku piruete.

Cilj piruete i polu-piruete u galopu: da demonstrira spremnost konja da se okreće oko unutrašnje zadnje noge na malom prečniku, blago savijen u pravcu okreta, održavajući aktivnost i čistoću galopa, pravost i balans pre i posle figure i čiste galopske korake u okretu. U pirueti i polu-pirueti u galopu, sudije moraju da prepoznaju pravi galopski korak uprkos tome da dijagonalne noge - unutrašnja zadnja noga, spoljašnja prednja noga - ne dodiruju zemlju istovremeno.

Pirueta i polu-pirueta u galopu

7. Kvalitet izvođenja piruete (polu-piruete) se ocenjuje prema gipkosti, lakoći i regularnosti, kao i preciznosti i glatkosti ulaska i izlaska. Pirueta u galopu treba da bude izvršena u 6 do 8 koraka, a polu-pirueta u 3 do 4 koraka.
8. Polu-pirueta u hodu (180° stepeni) se radi u prikupljenom hodu sa prikupljenošću koja se održava tokom cele vežbe. Kada konj izlazi iz polu-piruete vraća se na početni trag bez ukrštanja zadnjih nogu.

Polu-pirueta u hodu

9. Okretanje na zadnjem delu trupa iz hoda. Za mlađe konje koji još uvek ne mogu da pokažu prikupljen hod "okretanje na zadnjem delu trupa" je vežba da pripremi konja za prikupljenost. "Okretanje na zadnjem delu trupa" se izvodi iz srednjeg hoda sa pripremom kroz polu-parade da se malo skrate koraci i da poboljša sposobnost da se saviju zglobovi zadnjeg dela trupa. Konj ne staje pre ili posle okreta. "Okretanje na zadnjem delu trupa" može da se izvodi sa većim prečnikom (otprilike ½m) od prečnika piruete u hodu, ali zahtevi skale treninga u pogledu ritma, kontakta, aktivnosti i pravosti moraju da se ispune.
10. Okretanje na zadnjem delu trupa iz stoja (180° stepeni). Da bi se održala tendencija kretnje ka napred, jedan ili dva koraka u napred na početku okreta su dozvoljeni. Isti kriterijum se primenjuje i za okretanje na zadnjem delu trupa iz hoda.

ČLAN 26. PASAŽ

1. **Pasaž** je odmeren, veoma prikupljen kas sa velikom elevacijom i kadencom. Karakteristika mu je veoma naglašen angažman zadnjeg dela trupa, sa jasno izraženom savijenosti kolena i skočnih zglobova, kao i gracioznost i elastičnost pokreta. Svaki dijagonalni par nogu se naizmenično diže se i spušta na zemlju, sa jasnom kadencom i produženim momentom suspenzije.
 2. Visina vrha kopita podignute prednje noge treba da bude u nivou sredine potkolenice druge prednje noge, vrh kopita zadnje noge treba da dosegne blago iznad putičnog zgloba druge zadnje noge.
 3. Vrat konja treba da je podignut i elegantno lučno savijen, sa potiljkom kao najvišom tačkom, i linije čela blizu vertikale. Konj treba da ostane lak i mek "na žvali" bez promene kadence. Impuls ostaje živahan i naglašen.
 4. Neregularnost koraka zadnjih ili prednjih nogu, "ljuljanje" prednjeg ili zadnjeg dela trupa sa jedne na drugu stranu kao i nagli pokreti prednjih ili zadnjih nogu, kao i vučenje zadnjih nogu ili dupli udarac u momentu suspenzije su ozbiljne greške.
- Cilj pasaža je da prikaže najviši stepen prikupljenosti, kadence i suspenzije u kasu.

ČLAN 27. PIJAFE

1. **Pijafe** je radnja sa veoma velikim stepenom prikupljenosti, kadence, elevacijom nogu po dijagonali, koja odaje utisak da konj ostaje u mestu. Leđa konja su meka i elastična. Zadnji deo trupa je spušteniji, zadnje noge sa aktivnim radom skočnih zglobova su dobro angažovane, dajući veliku slobodu i pokretljivost plečkama i prednjem delu trupa. Svaki dijagonalni par nogu se odiže i spušta naizmenično na zemlju sa gipkošću u jednakoj kadenci.
 2. Visina vrha kopita podignute prednje noge treba da bude u nivou sredine potkolenice druge prednje noge. Vrh kopita zadnje noge treba da dosegne tačno iznad putičnog zgloba druge zadnje noge.
 3. Vrat konja treba da je podignut i elegantno lučno savijen, sa potiljkom kao najvišom tačkom. Konj treba da ostane "na žvali", gibak u potiljačnom delu, održavajući mek kontakt. Telo konja treba da se kreće gipko, harmonično i sa kadencom.
 4. Pijafe uvek mora da je nadahnut živahnim impulsom i obeležen savršenim balansom. Dok konj odaje utisak da radnju izvodi u mestu, može da postoji sklonost da se kreće napred, koja se pokazuje u nestrpljivošću očekivanja da krene napred čim se to od njega zatraži.
 5. Čak i malo kretanje ka nazad, neregularnost ili nagli koraci zadnjih ili prednjih nogu, nejasnih dijagonalnih koraka, ukrštanje bilo prednjih ili zadnjih nogu, "ljuljanje" prednjeg ili zadnjeg dela trupa sa jedne na drugu stranu, širenje prednjih ili zadnjih nogu, pokretanje suviše ka napred i dvotaktni ritam su sve ozbiljne greške.
- Cilj pijafea je da demonstrira najviši stepen prikupljenosti dok odaje utisak da se ostaje u mestu.

ČLAN 28. IMPULS/PODATNOST

1. **Impuls** je termin koji se upotrebljava da opiše transformaciju kontrolisane pokretačke energije, nastale angažovanjem zadnjih nogu, u atletsku kretnju konja. Najbolje se vidi kada se leđa konja mekano i opušteno gibaju, vođena blagim kontaktom, u skladu sa rukama jahača.
- 1.1 Brzina, za sebe, ima malo veze sa impulsom: rezultat je najčešće razvučenost koraka. Vidljiva karakteristika impulsa je više izražena aktivnost zadnjih nogu pre u kontinuiranoj nego u isprekidanoj akciji. Kad se zadnja noga odiže od zemlje, skočni zglobovi prvo treba da se kreću ka napred pre nego ka gore, a nikako prema nazad. Bitan element impulsa je vreme koje konj provede u "vazduhu", a pre nego na zemlji. Impuls se, prema tome,

vidi samo u onim kretnjama koje imaju period suspenzije.

- 1.2 Impuls je preduslov za dobru prikupljenost u kasu i galopu. Ako nema impulsa, ne može se doći do prikupljenosti.
2. **Podatnost** ne znači pokornost, već predstavlja poslušnost koja se ogleda u konstantnoj pažnji, volji i poverenju u celokupnom ponašanju konja, kao i harmoniji i lakoći izvođenja svih radnji. Stepen podatnosti se takođe manifestuje i u načinu na koji konj prihvata žvalu, sa lakim i mekanim kontaktom i gipkosti u potiljačnom delu. Otpor ili izbegavanje jahačeve ruke bilo da je "iznad žvale" ili "iza žvale" pokazatelji su nedostatka podatnosti. Glavni kontakt sa konjskim ustim mora da ide preko obične žvale.
 - 2.1 Izbacivanje jezika, prebacivanje jezika preko žvale ili guranje žvale iz usta, kao i škrgutanje zubima, šibanje repom, su najčešće znaci nervoze, tenzije ili otpora konja i moraju da se uzmu u obzir od strane sudija prilikom ocenjivanja same radnje, kao i u kolektivnoj oceni - oceni za generalni utisak.
 - 2.2 Prva pomisao kada razmatramo podatnost je dobrovoljna spremnost konja, da razume šta se traži od njega, da ima dovoljno poverenja u jahača i da reaguje na dejstva bez straha ili tenzije.
 - 2.3 Pravost konja, tendencija da ide u vis i balans omogućavaju mu da ostane ispred jahačevih dejstava i da ide u napred u prihvatajući i samonosivi kontakt sa žvalom. Ovo je šta zaista predstavlja slika harmonije i lakoće.
Ispunjavanje glavnih zahteva/figura u dresurnom testu je glavni kriterijum podatnosti.

ČLAN 29. PRIKUPLJENOST

Cilj prikupljenosti je:

- a) Da razvije i poboljša balans i ravnotežu konja, koji su manje ili više poremećeni dodatnom težinom jahača.
- b) Da razvije i poveća sposobnost konja da spusti i angažuje zadnji deo trupa što doprinosi lakoći i pokretljivosti prednjeg dela trupa.
- c) Da potpomogne "udobnost i držanje" konja i učini ga prijatnijim za jahanje.

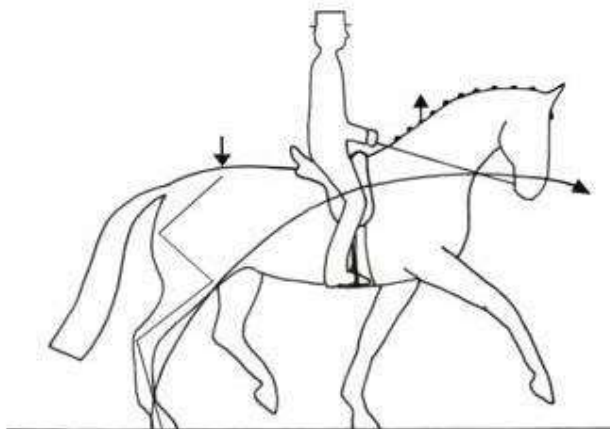
Prikupljenost se razvija kroz upotrebu polu-parada, upotrebom lateralnih kretnji: primanja plečke, traversa, renversa, primanja po dijagonali.

Prikupljenost se poboljšava i postiže upotrebom sedišta, listova i aktivnih ruku da bi se angažovale zadnje noge. Savijenost zglobova je takva da podržava da zadnje noge mogu da gaze u napred pod telo konja.

Međutim, zadnje noge ne treba da budu angažovane previše napred pod konja, jer bi to isuviše skratilo bazu podrške i poremetilo celu kretanju. U tom slučaju, leđa bi se izdužila i podigla u odnosu na bazu koju čine noge konja, te bi stabilnost bila ugrožena i konj bi imao teškoću da uspostavi harmoničan i pravilan balans.

S druge strane, konj sa suviše dugačkom bazom podrške, u nemogućnosti ili ne želeći da angažuje zadnje noge u napred pod telo, nikada neće postići zadovoljavajuću prikupljenost okarakterisanu kao "udobnost i držanje", kao ni živahan impuls koji potiče od angažovanosti zadnjih nogu.

Položaj glave i vrata konja u prikupljenim kretnjama prirodno zavisi od stepena treninga i u nekom stepenu od njegove građe. Prikupljenost treba da je karakterisana podignutim vratom bez prisile, koji je harmonično savijen od grebena do potiljka koji predstavlja najvišu tačku, linije čela blago ispred vertikalne. U trenutku kad jahač upotrebi dejstva da bi trenutno dobio prikupljenost, glava konja može da bude više ili manje vertikalna. Luk savijenosti vrata je direktno povezan sa stepenom prikupljenosti.

ČLAN 30. POZICIJA JAHAČA I DEJSTVA KOJA PRIMENJUJE

1. Svi pokreti treba da su izvedeni sa nevidljivim dejstvima i bez očiglednog napora jahača. Jahač treba da je dobro balansiran, elastičan, da sedi duboko u centru sedla i mirno prati ritam konja sa svojim krstima i kukovima, gipkih butina i listova, sa mirnim nogama ispuštenim nadole. Pete treba da su najniža tačka. Gornji deo tela treba da je uspravan i gibak. Kontakt treba da je nezavisan od jahačevog sedišta. Ruke treba da su mirne i blizu jedna drugoj, sa palcem kao najvišom tačkom i sa pravom linijom od lakta preko ruke do konjskih usta. Laktovi treba da su uz telo. Sve ovo omogućava takmičaru da prati pokrete konja mekano i slobodno.
2. Efikasnost jahačevih dejstva određuje jasno ispunjenje traženih figura u testu. Uvek treba da odaje utisak harmonične saradnje između konja i jahača.
3. Jahanje sa obe ruke je obavezno na nacionalnim dresurnim takmičenjima (kao i na FEI takmičenjima). Prilikom napuštanja arene u hodu na dugom dizginu posle završenog testa, jahač može, po sopstvenoj odluci da drži dizgine samo u jednoj ruci. Za testove Slobodnog stila pogledati FEI Uputstva za sudije – Slobodni stil i Uputstva za ocenjivanje stepena teškoće u Slobodnom stilu dostupnih na www.fei.org.
 - 3.1 Mimo pozdrava na početku i kraju testa, kada jahač mora uzeti oba dizgina u jednu ruku, jahanje sa obe ruke je obavezno na nacionalnim dresurnim takmičenjima (kao i na FEI takmičenjima), ali diskretno tapšanje konja po vratu, kao nagrada za dobro izvedenu radnju ili u svrhu podrške konja, je apsolutno prihvatljivo (kao i situacija kada jahač ima potrebu da skloni insekt iz oka, ili kada je u situaciji da mora da popravi odeću, podsedlicu itd.).
 Ukoliko jahač namerno prebaci dizgine u jednu ruku da bi iskoristio bilo dizgine ili dugu ruku da proizvede više impulsa kod konja, ili da izazove aplauz u publici za vreme testa, takvo ponašanje će se smatrati greškom i biće uzeto u obzir prilikom ocenjivanja te radnje i prilikom davanja kolektivne ocene - ocene za generalni utisak.
 Za testove Slobodnog stila pogledati FEI Uputstva za sudije – Slobodni stil i Uputstva za ocenjivanje stepena teškoće u Slobodnom stilu
4. Upotreba glasa u toku izvođenja testa u bilo kom obliku, coktanje jezikom jedanput ili ponovljeno je ozbiljna greška i to treba uzeti u obzir prilikom ocenjivanja radnje (Član 41.).

DRESURNA TAKMIČENJA

ČLAN 31. CILJ DRESURNIH TAKMIČENJA

Takmičenje u dresurnom jahanju na Nacionalnom nivou ponovo su uspostavljena 1998. godine u

cilju očuvanja umetnosti jahanja od zloupotrebe i da bi se zaštitila u svojoj lepoti i principijelnosti kako bi se ova disciplina kao netaknuta prenosila budućim generacijama jahača. Sastoji se od jednog ili više nivoa na kojima takmičari nastupaju jašući određene dresurne testove.

Na vlasnicima, trenerima i takmičarima je odgovornost u pogledu sposobnosti konja i takmičara da se takmiče na nivou za koji su se prijavili.

ČLAN 32. KATEGORIJE DRESURNIH TAKMIČENJA – CD (COMPETITION DRESSAGE)

Konjička takmičenja u dresurnom jahanju mogu biti organizovana kao:

- a) **Promotivna takmičenja (revije)** - mogu se organizovati samostalno i u okviru javnih takmičenja kao tačka dodatnog programa; Ukoliko se organizuje revijalna/promotivna utakmica kao prateći program zvaničnog takmičenja, ta utakmica neće biti navedena u zvaničnim propozicijama, ne stoji na zvaničnoj bodovnoj listi i ima svoju zasebnu startnu listu i satnicu.
 - b) **Zvanična takmičenja (CDN)** – kao otvorena ili pozivna jednodnevna takmičenja za koja su propisane Propozicije u skladu sa ovim Pravilnikom i na njima mogu učestvovati svi takmičari predviđeni Propozicijama. Mogu biti predviđene počasne i novčane nagrade. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se registruju i rezultati se dostavljaju Savezu i Odboru za dresurno jahanje, kao i Komisiji za vrhunski sport i rangiranje uspešnosti jahača;
 - c) **Konjički turniri (CDN)** - kao otvorena ili pozivna zvanična takmičenja većeg značaja, a traju dva i više dana, za koja su propisane Propozicije u skladu sa ovim Pravilnikom. Na njima mogu učestvovati svi takmičari predviđeni Propozicijama. Mogu biti predviđene počasne i novčane nagrade. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se registruju i rezultati se dostavljaju Savezu i Odboru za dresurno jahanje, kao i Komisiji za vrhunski sport i rangiranje uspešnosti;
 - d) **Međunarodna konjička dresurna takmičenja koja nisu pod jurisdikcijom FEI (CDI)** – kao otvorena ili pozivna jednodnevna ili višednevna takmičenja za koja su propisane Propozicije u skladu sa ovim Pravilnikom, na kojima učestvuju takmičari iz zemlje i inostranstva, kako je predviđeno Propozicijama. Mogu biti predviđene počasne i novčane nagrade. Takmičenje se ne prijavljuje FEI-u. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se registruju i rezultati se dostavljaju Savezu i Odboru za dresurno jahanje, kao i Komisiji za vrhunski sport i rangiranje uspešnosti;
 - e) **Međunarodna konjička dresurna takmičenja pod jurisdikcijom FEI (CDI1* do CDI5*, CDI-Ws, CDIO2* do CDIO5*, CDIU25, CDIOU25, CDIY, CDIOY, CDIJ, CDIOJ, CDICH, CDIOCh, CDIP, CDIOP, CDIYH, CDIAm, FEI Šampionati, Regionalne i Olimpijske igre)** – kao jednodnevna ili višednevna takmičenja za koja su propisane Propozicije u skladu sa FEI Pravilnikom, na kojima učestvuju takmičari iz zemlje i inostranstva kako je predviđeno Propozicijama predviđene su počasne i novčane nagrade. Takmičenje je prijavljeno FEI-u. Postignuti rezultati na ovim takmičenjima obavezno se dostavljaju FEI-u, Savezu i Odboru za dresurno jahanje, kao i Komisiji za vrhunski sport i rangiranje uspešnosti;
1. Takmičenje može da se sastoji od jedne ili više utakmica za različite starosne kategorije takmičara odnosno različite nivoe.
 2. U svim utakmicama kao zadatak mogu se jahati Nacionalni testovi i/ili FEI testovi.
 3. Takmičenja mogu da se održavaju, po starosnoj kategoriji takmičara i/ili po nivoima (niže su navedeni najviši nivoi koji mogu biti traženi od određene starosne kategorije takmičara, niži nivoi su dozvoljeni):
 - DECA:** nacionalni L nivo i/ili FEI testovi za decu
 - JUNIORI:** nacionalni M nivo i/ili FEI testovi za juniore
 - SENIORI:** bez ograničenja

4. Za održavanje utakmica važe sledeća pravila:

Ako se utakmice organizuju kao otvorene za sve starosne kategorije tada se rangiranje u utakmici vrši na sledeći način:

- a) Ostvareni total takmičara registrovanog u kategoriji "DECA" množi se koeficijentom 1.1 prilikom nastupa u otvorenoj utakmici predviđenoj za nivo kategorije "DECA".
Ostvareni total takmičara registrovanog u kategoriji "DECA" množi se koeficijentom 1.05 prilikom nastupa u otvorenoj utakmici predviđenoj za nivo kategorije "JUNIORI".
Ostvareni total takmičara registrovanog u kategoriji "DECA" množi se koeficijentom 1.0 prilikom nastupa u otvorenoj utakmici predviđenoj za nivo kategorije "SENIORI".
- b) Ostvareni total takmičara registrovanog u kategoriji "JUNIORI" množi se koeficijentom 1.05 prilikom nastupa u otvorenoj utakmici predviđenoj za nivo kategorije "DECA" ili kategorije "JUNIORI".
Ostvareni total takmičara registrovanog u kategoriji "JUNIORI" množi se koeficijentom 1.0 prilikom nastupa u otvorenoj utakmici predviđenoj za nivo kategorije "SENIORI".
- c) ostvareni total u kategoriji seniora množi se koeficijentom 1.0 prilikom nastupa u svim utakmicama

Na osnovu ovako dobijenog totala vrši se rangiranje takmičara u otvorenim utakmicama, bez obzira na kategoriju.

Sva zvanična takmičenja se boduju prema važećem Pravilniku o rangiranju uspešnosti Saveza.

ČLAN 33. TESTOVI ZA TAKMIČENJA U DRESURNOM JAHANJU

1. Testovi - Savez i Odbor za dresurno jahanje imaju isključivo pravo izdavanja Nacionalnih dresurnih testova. Na nacionalnim takmičenjima mogu se koristiti Nacionalni i/ili FEI testovi. Na takmičenjima međunarodnog karaktera moraju se koristiti važeći FEI testovi.
2. Ciljevi i standardi nivoa/testova Saveza:

E NIVO: od jahača se traži da ima dobar stav u sedlu i da mu je sedište nezavisno od dizgina, da nije ukočen, da su mu pokreti opušteni, da ima stalan, lak kontakt sa žvalom/konjem, da pravilno koristi dejstva, bez suvišnih pokreta;

od konja se traži da su mu kretnje pravilne, ritmične, neužurbane, da je smiren, opušten i poslušan i da reaguje adekvatno na jahačeva dejstva, da održava balans i ritam u prirodnoj, lako zaokrugljenoj liniji, bez prisile, da se kreće slobodno napred sa aktivnim zadnjim delom trupa, da prihvata žvalu bez otpora ili izbegavanja, da je prav na pravcu i da pokazuje odgovarajuću lateralnu savijenost kada se kreće po luku, da radi prelaske sa lakoćom, bez tenzije, da u stoju ostane miran, bez pokretanja.

A NIVO: od jahača se traži da ima dobar stav u sedlu i da mu je sedište nezavisno od dizgina, da nije ukočen, da su mu pokreti opušteni, da ima stalan, lak kontakt sa žvalom/konjem, da pravilno koristi dejstva, bez suvišnih pokreta;

od konja se traži da su mu kretnje pravilne, ritmične, neužurbane, da je smiren, opušten i poslušan i da reaguje adekvatno na jahačeva dejstva, da održava balans i ritam u prirodnoj, lako zaokrugljenoj liniji, bez prisile, da se kreće slobodno napred sa aktivnim zadnjim delom trupa, bez prikupljanja, ali da pokazuje lako povećan angažman zadnjeg dela trupa i tela uopšte nego na E nivou, da prihvata žvalu bez otpora ili izbegavanja, da je prav na pravcu i da pokazuje odgovarajuću lateralnu savijenost kada se kreće po luku, da radi prelaske sa lakoćom, bez tenzije, da u stoju ostane miran, bez pokretanja.

L NIVO: od jahača se traži da prikaže da je savladao tehniku jahanja i da ima zadovoljavajući nivo znanja da sve zadate elemente izvede korektno i precizno;

od konja se traži da pokazuje veću angažovanost zadnjeg dela trupa sa adekvatnim mišićnim razvojem, da je u stanju da izvede zadate elemente sa lakoćom i mekoćom, bez napora, da ima više izraženo zaokrugljeniju liniju nego na A nivou, kao rezultat većeg angažovanja zadnjeg dela trupa. Na ovom nivou, kada se traži početak prikupljenosti, od jahača se očekuje da je u stanju da pokaže i održi to u toku tražene radnje - elementa.

LM NIVO: od jahača se traži da prikaže da je dostigao adekvatan nivo znanja i samopouzdanja da izvede zadate elemente korektno i precizno. Na ovom nivou, kada se traži prikupljenost, od jahača se očekuje da je u stanju da pokaže i održi to u toku tražene radnje – elementa;

od konja se traži da ima potrebnu gipkost i impuls u prikupljenim i produženim kretnjama i da ih odmah izvršava na jahačeva dejstva, da je postigao adekvatan nivo akcije i kadence u izvođenju zadatih elemenata, da izvodi promene direktno i precizno, da pokazuje zaokrugljeniju liniju i veću angažovanost nego na prethodnim nivoima.

M NIVO: od jahača se traži da prikaže da je dostigao adekvatan nivo znanja i samopouzdanja da izvede zadate elemente korektno i precizno;

od konja se traži da ima potrebnu gipkost i impuls u prikupljenim i produženim kretnjama i da ih izvršava odmah na jahačeva dejstva, da je postigao adekvatan nivo akcije i kadence u izvođenju zadatih elemenata, da izvodi prelaske direktno i precizno, da pokazuje zaokrugljeniju liniju i veću angažovanost nego na prethodnim nivoima.

S NIVO: da se prikaže da je konj dostigao visok stepen atletskog razvitka koji mu omogućava da iskaže visok stepen prikupljenosti i produženja koraka, dobar balans i angažovanost zadnjeg dela trupa.

3. Nacionalni testovi za dresurno jahanje:

Nivo	broj testa (mala arena)	broj testa (velika arena)	Slobodni stil
E NIVO	E1-E3	E4	/
A NIVO	A1-A6	A7-A11	/
L NIVO	L1-L6	L7-L13	Velika arena
LM NIVO	LM1-LM6	LM7-LM11	Velika arena
M NIVO	M1-M4	M5-M10	Velika arena

4. Ciljevi i standardi testova S nivoa (FEI testovi – Prix St. George, Young Rider Preliminary Test, Young Rider Team Test, Young Rider Individual Test, Intermediate I, Intermediate A, Intermediate B, Intermediate II, Grand Prix 16-25, Grand Prix 16-25, Grand Prix, Grand Prix Special):

Prix St. George, Young Rider Preliminary Test, Young Rider Team Test, Young Rider Individual Test - testovi relativno visokog standarda: Test predstavlja sredinu razvojnog stadijuma do koga je konj došao u svom treningu. Sadrži radnje u kojima se pokazuje potpuna poslušnost konja u smislu Klasične škole dresurnog jahanja, kao i adekvatnu psiho-fizičku ravnotežu i razvoj konja koji mu omogućava izvođenje svih zadatih elemenata harmonično, neusiljeno i sa lakoćom.

Intermediate I - test visokog standarda: Cilj ovog testa je postepeno pripremanje konja, bez povređivanja njegovog uma i tela, iz korektnog izvođenja Prix St. George do zahtevnijih elemenata Intermediate II.

Intermediate A, Intermediate B – varijacije Intermediate I i II

Intermediate II - Test višeg standarda: Cilj testa je da pripremi konja za izvođenje Grand Prix testa.

Grand Prix 16-25 – skraćena verzija Grand Prix testa, prilagođena uzrastu jahača (U25).

Grand Prix - Test najvišeg standarda: Grand Prix je takmičenje na najvišem nivou, koje prikazuje da konj ima savršenu lakoću kretanja koje karakteriše potpuno odsustvo otpora i kompletan razvitak prikupljenosti i impulsa. Test uključuje sve školske elemente i osnovne pokrete. Test uključuje sve školske elemente koji se mogu naći u Klasičnoj visokoj školi jahanja, ali bez neprirodnih kretanja, baziranih na ekstremnoj ekstenziji zadnjih nogu. Iz ovog razloga, školski skokovi, koji se više ne izvode u većini zemalja, ne nalaze se ni u testu.

Grand Prix Special - Test iste težine kao i Grand Prix: Ovo takmičenje istog nivoa kao i Grand Prix, sa posebnim akcentom na prelaske.

FREE STYLE TEST (Testovi slobodnog stila): Takmičenje u umetničkom jahanju uz muziku u kategorijama Poni klasa, Junior, Mladi jahači, kao i uz elemente Intermediate I ili Grand Prix nivoa. Uključuje sve školske elemente i osnovne pokrete u duhu Klasične visoke škole jahanja, kao u testu tog nivoa. Takmičar, međutim, ima apsolutnu slobodu da sam sastavi test i da ga odjaše kako želi, ali u datom vremenu u skladu sa tehničkim zahtevima za slobodni stil. Test mora jasno da prikaže jedinstvo takmičara i konja i potpunu harmoniju u svim kretanjima i prelascima.

FEI testovi: Zvanični dresurni testovi za U25, Mlade jahače, Juniore, Poni klasu i Decu su dati u posebnim regulativama za U25, Mlade jahače, Juniore, Poni klasu i Decu i objavljeni od strane FEI-a. Bilo koji od ovih testova može se koristiti za nacionalna takmičenja.

Starije edicije FEI World Dressage testova se takođe mogu koristiti na nacionalnim takmičenjima. Zvanični FEI testovi su objavljeni od strane FEI-a i ni u kom slučaju ne smeju da se menjaju ili uprošćavaju bez saglasnosti FEI Dresurnog odeljenja.

5. Testovi slobodnog stila

Nacionalni testovi se od L do M nivoa mogu jahati u slobodnom stilu, sa muzičkom podlogom ili bez nje, ukoliko je takva utakmica ponuđena Propozicijama takmičenja.

Lista obaveznih i dozvoljenih opcionih radnji, kao i dozvoljeno vreme trajanja testa za svaki nivo dati su u Nacionalnoj zbirci dresurnih testova. Ukoliko takmičar izvede radnju višeg nivoa, biće eliminisan (Član 41., 7.7).

U slučaju kada se jaše test slobodnog stila bez muzičke podloge, takmičar ima 45 sekundi od signala zvona da započne svoj test. U slučaju da takmičar ne uđe u arenu u predviđenom vremenu biće penalizovan (Član 41., stav 6.2). Na početku i na kraju testa Slobodnog stila pozdrav je obavezan. Vreme trajanja testa počinje od momenta kad takmičar krene napred posle prvog stoja.

Ako je izvođenje duže ili kraće, od naznačenog vremena, za više od 30 sekundi, takmičaru se oduzimaju 0,5 % od umetničkog izvođenja.

Testovi slobodnog stila uz muziku – vreme trajanja ovih testova je ograničeno. Meri se, počevši od prvog pokreta nakon uvodnog pozdrava do stoja pre poslednjeg pozdrava.

Takmičar ima 45 sekundi od signala zvona da signalizira početak muzike i mora da uđe u arenu najviše 30 sekundi od početka muzike. U slučaju da takmičar ne uđe u arenu u predviđenom vremenu biće penalizovan (Član 41., stav 6.2). Muzika mora da prestane po završnom pozdravu. Na početku i na kraju testa Slobodnog stila pozdrav je obavezan. Vreme trajanja testa počinje od momenta kad takmičar krene napred posle prvog stoja.

Ako je izvođenje duže ili kraće, od naznačenog vremena, za više od 30 sekundi, takmičaru se oduzimaju 0,5 % od umetničkog izvođenja.

FEI testovi slobodnog stila se jašu sa muzičkom podlogom, na svim nivoima za koji je predviđen test slobodnog stila.

ČLAN 34. USLOVI UČEŠĆA

1. Uslovi

1.1 Na takmičenju mogu učestvovati samo klubovi, takmičari i takmičarski konji koji su registrovani u Savezu za tekuću godinu. Inostrani takmičari mogu nastupiti na takmičenjima (ukoliko je to Propozicijama regulisano) samo u slučaju da za njih garantuje njihova Nacionalna konjička federacija.

1.2 Odvojena takmičenja za muškarce i žene nisu dozvoljena.

1.3 Konji svih porekla mogu uzeti učešće na nacionalnim takmičenjima ukoliko su minimum četiri (4) godine starosti, i to pod sledećim uslovima:

- ~ Konji stari 4 godine mogu nastupati najviše na nacionalnom A nivou i na FEI testovima: FEI testovi za konje starosti 4 godine (FEI 4 years old);
- ~ Konji stari 5 godina mogu nastupati najviše na nacionalnom L nivou i na FEI testovima: FEI Children, FEI testovi za konje stare 5 godina (FEI 5 years old), FEI World Dressage Challenge - Preliminary Test (edition 2011), FEI World Dressage Challenge - Elementary Test (edition 2011);
- ~ Konji stari 6 godina mogu nastupati najviše na nacionalnom M nivou i na sledećim FEI testovima: FEI Junior, FEI testovi za konje starosti 6 godina (FEI 6 years old), FEI World Dressage Challenge - Medium Test (edition 2011)
- ~ Konji stari 7 godina mogu nastupati najviše na S nivou i to na sledećim FEI testovima: FEI Prix St. Georges, FEI Intermediate I, FEI Young Rider, FEI testovi za konje starosti 7 godina (FEI 7 years old).
- ~ Konji stari 8 godina mogu nastupati bez ograničenja ove vrste.

Godine starosti konja se računaju od 1. januara u godini rođenja.

1.4. Takmičarski par čine jahač i konj koji imaju važeću registraciju za tekuću godinu.

Takmičarski par može biti iz dva različita kluba na svim utakmicama osim u konkurenciji za Prvenstvo (videti član 57). Takmičar kategorije dete može na zvaničnim nacionalnim takmičenjima jahati konja minimalne starosti 6 godina; takmičar kategorije junior može na zvaničnim nacionalnim takmičenjima jahati konja minimalne starosti 5 godina; takmičar kategorije senior može na zvaničnim nacionalnim takmičenjima jahati konja minimalne starosti 4 godine.

1.5. Od takmičara i konja očekuje se da budu kvalifikovani za nivo za koji su se prijavili.

Jedan takmičar na domaćem takmičenju za plasman i nagradu može jahati neograničen broj takmičarskih konja u utakmici (zavisno od Propozicija takmičenja), osim na Prvenstvima. Jedan takmičar iz jednog kluba na domaćim takmičenjima može ravnopravno za plasman i nagradu startovati u utakmici na konju iz drugog kluba, sem u slučaju svih Prvenstava za kategorije takmičara.

Jedan konj u jednom danu može startovati najviše 2 puta.

Jednog konja na takmičenju može jahati više takmičara u različitim utakmicama.

3. **Proširenje na dva (2) dana.** Ukoliko broj startova na takmičenju prelazi približno četrdeset (40), Organizator mora da raširi takmičenje na dva (2) dana ili da razdvoji na dve takmičarske arene.

4. **Zagrevanje konja.** Ni pod kojim okolnostima uz kaznu diskvalifikacije, ni jedan konj ne može uzeti učešće u dresurnom takmičenju ukoliko se neko drugi osim njegovog jahača/takmičara popeo na njega za vreme trajanja takmičenja (takmičenje počinje od početka inspekcije konja, ukoliko je organizovana, a ako nema inspekcije konja, kao početak takmičenja se uzima tehnička konferencija). Ovo znači, npr. da konjovodac popet na konja može da ga šeta na

dugom/bezbednom dizginu i da je dozvoljeno lonžiranje ili verbalna asistencija sa zemlje od strane trenera ili njegovog predstavnika. Izuzetak od ove situacije može biti odobren u vanrednim situacijama u pisanoj formi od strane Predsednika Sudijskog kolegijuma.

U slučaju da jednog konja jašu dva takmičara na konja seda onaj takmičar koji prvi nastupa i do kraja svog nastupa samo on ima prvo da ga jaše, drugi takmičar preuzima konja posle nastupa prvog i od tog trenutka samo on ima pravo da ga jaše.

Ni pod kojim okolnostima nije dozvoljeno zagrevati konja na prostorima koji nisu zvanično za to predviđeni. Nikakvo jahanje nije dozvoljeno na prostoru koji ne može biti nadgledan od strane Stjuarda.

Svi takmičari i sva lica za vreme zagrevanja i nastupa kada se nalaze na konju moraju obavezno nositi propisanu zaštitnu kacigu. Bez propisane zaštitne kacige, takmičar i druga lica ne smeju biti na konju u zagrevalištu i/ili areni.

5. Iz poštovanja prema ostalim jahačima/trenerima/pomoćnom osoblju/službenim licima i prevencije eventualnih incidenata običaj je da se takmičari pridržavaju sledećih pravila:

- a) Mimoilaženje sa konjem koji dolazi iz suprotnog pravca vrši se oko levog ramena. Samo ukoliko se jedan od njih kreće u kontra galopu, onaj drugi je dužan da mu se skloni s puta, na primer praveći krug.
- b) Podešavanje opreme vrši se izvan zagrevališta ili bliže sredini zagrevališta, ali vodeći računa da to nije na pravcu centralne linije ili dijagonalnih linija.
- c) Poželjno je da jahač/trener/pomoćno osoblje/službeno lice najavi svoj ulazak u zagrevalište da bi se izbegla eventualna nezgoda.
- d) Bič ne sme da se nosi na način koji može da ometa.
- e) Ukoliko takmičar želi da lonžira konja u zagrevalištu o tome mora obavestiti Stjuarda.
- f) Od takmičara se očekuje da, iz obzira prema ostalim takmičarima uvek vodi računa kojom se putanjom kreće.

6. Takmičarima nije dozvoljeno zagrevanje oko i u takmičarskoj areni dok traje takmičenje.

7. Na takmičenjima gde uslovi to dozvoljavaju, konji ne smeju da napuštaju štalski krug takmičenja ili prostor nadgledan od strane Stjuarda iz bilo kog razloga, ukoliko im to nije pisanim putem dozvoljeno od strane zvaničnih službenih lica Takmičenja ili od strane veterinara u interesu zdravlja i dobrobiti konja. U slučaju da uslovi ne omogućavaju smeštaj konja na jedinstvenoj lokaciji, gornji iskaz se ne može primeniti.

8. **Kvalifikacija za Testove slobodnog stila**

Ukoliko je Propozicijama predviđen Test slobodnog stila konj mora da ispuni minimum 60% u kvalifikacionoj utakmici da bi mogao da startuje na takmičenju Testa slobodnog stila na svim nivoima.

ČLAN 35. POZIVI, UPISI I ZAMENE

Pozivi

Poziv na takmičenje u vidu Propozicija koje je odobrio nadležni Savez mora biti upućen najkasnije 30 dana pre vremena određenog za takmičenje.

Upis

1. Niko ne može učestvovati na takmičenju ako nije upisan na način propisan Propozicijama takmičenja. Upis od strane ovlašćenog lica kluba (šefa ekipe, trenera) treba da sadrži sve neophodne podatke o klubu, treneru, takmičaru i konju kako bi bio validan. Upis se mora

dostaviti Organizatoru na način i u roku predviđenim Propozicijama. Posle održane Tehničke konferencije ne može se vršiti dodatni upis osim ukoliko se Propozicijama drugačije ne utvrdi.

~ **Preliminarni upis** predstavlja izjavu o namerama.

~ **Konačan upis** se sastoji od imena jahača, starosne kategorije jahača, imena trenera jahača, imena kluba za koji jahač nastupa, imena konja, imena kluba za koji će uzeti učešće na takmičenju i mora biti poslat Organizatoru u roku predviđenom Propozicijama.

2. U nedostatku zadovoljavajućeg objašnjenja, klubovi koji su obavili upis takmičara, a koji se nisu pojavili na takmičenju mogu biti novčano kažnjeni od strane Saveza/Organizatora. U takvom slučaju Organizator zadržava pravo da naplati troškove nastale nepojavljivanjem takmičara odgovornog kluba.

Zamena

Posle dobijanja konačnog upisa, zamena konja ili takmičara sa konačnog upisa može se izvršiti u saglasnosti sa Organizatorom. Organizator mora navesti u Propozicijama koji je poslednji datum za zamenu, koji mora biti pre dana inspekcije konja.

Odjava

Odjava upisa treba da bude dostavljena Organizatoru u pisanoj formi najmanje 1 dan pre početka takmičenja.

Ako takmičar želi da odustane po isteku roka za odjavu, dužan je da Organizatoru podnese na uvid važeći pisani lekarski ili veterinarski izveštaj o razlogu odustajanja ili neko drugo obrazloženje u usmenoj i pisanoj formi.

Dozvoljeno je odustajanje od učešća na takmičenju u slučaju povrede takmičara ili konja, pre početka takmičenja, pre početka same utakmice, u toku same utakmice i u toku takmičenja.

Svako odustajanje od takmičenja ili utakmice šef ekipe ili takmičar mora prijaviti preko Glavnog stjuarda Sudijskom kolegijumu minimum 60 minuta pre početka utakmice pod pretnjom kazne takmičara od 50 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan, ukoliko se steknu uslovi za takvu odjavu.

U nedostatku zadovoljavajućeg objašnjenja, klubovi koji su poslali upis za takmičare, a koji se nisu pojavili na takmičenju mogu biti kažnjeni po Disciplinskom pravilniku. U ovakvim slučajevima Organizacioni odbor ima pravo da naplati troškove koji su nastali ovim postupkom odgovornom klubu.

Ukoliko je takmičar ipak došao na takmičenje, uprkos odjavi, Organizator mora da bude informisan o eventualnoj promeni najmanje jedan sat pre početka takmičenja.

ČLAN 36. POTVRDA O UČEŠĆU

Ukoliko nije drugačije naznačeno sledeća pravila se primenjuju na Prvenstvima, Kupovima i ostalim nacionalnim takmičenjima:

Potvrda učesnika mora da bude najkasnije dva (2) sata pre početka prve utakmice. Vreme objavljivanje startne liste mora biti navedeno i u Propozicijama.

U slučaju nezgode ili bolesti takmičara i/ili konja koji su potvrdili start, ovaj takmičar i/ili konj mogu biti zamenjeni sa drugim takmičarem i/ili konjem najkasnije jedan (1) sat pre početka utakmice uz pisani dokument dobijen od lekara i/ili dežurnog veterinara, nakon odobrenja Sudijskog kolegijuma. Povučeni takmičar ili konj ne smeju nastupiti ni kao članovi tima ni pojedinačno.

Zamena (takmičar ili konj) će nastupiti ili u vremenu za nastup kako je prvobitno predviđeno po startnoj listi za prethodno prijavljenog takmičara/konja, ili, ukoliko su okolnosti takve, kao poslednji takmičarski tandem u utakmici.

U slučaju neposredne nezgode na takmičenju (povreda takmičara i/ili konja), kada ne postoji mogućnost da se ispoštuje vremenski okvir prijave zamene takmičara i/ili konja, zamena neće biti dozvoljena.

ČLAN 37. IZVLAČENJE REDOSLEDA NASTUPA

Izvlačenje redosleda nastupa takmičara mora biti odvojeno za svaku utakmicu. Ukoliko je organizovano, mora biti navedeno u Propozicijama. Izvlačenje se obavlja u prisustvu Predsednika Sudijskog kolegijuma, Tehničkog delegata i Šefova ekipa ili osobe zadužene za takmičare. Nije dozvoljeno prisustvo neovlašćenih osoba.

Individualno takmičenje. Ukoliko neki takmičar jaše više konja u utakmici, startna lista se mora prilagoditi tako da takmičar ima najmanje sat vremena između dva konja.

Startna lista. Organizator je dužan da napravi vremenski raspored nastupa (startna lista) svih prijavljenih takmičara. Takmičari treba da budu unapred obavešteni o vremenu svog nastupa. Ukoliko dođe do naknadne izmene vremena nastupa takmičara i on ne može da nastupi, Organizator je dužan da mu vrati upisninu. Prilikom pravljenja vremenskog rasporeda takmičenja treba uzeti u obzir takmičare koji će nastupiti u više utakmica, pauze između nastupa dva takmičara, vreme za odmor sudija, kao i vreme potrebno za dodelu nagrada.

Startna lista, poredak takmičara kojim će redom nastupiti, mora biti objavljena minimum 2 (dva) sata pre početka utakmice; za vanredne situacije pogledati član 36.

ČLAN 38. OPREMA TAKMIČARA

1. Civili

	<i>Od A do M nivoa</i>	<i>svi nivoi iznad M nivoa</i>
Kratki/dugi frak	crne ili tamne/druge boje* kratki frak ili sako	A: crne ili tamne/druge boje* frak sa peševima B: crne ili tamne/druge boje* kratki frak ili sako
kapa	kaciga	A: kaciga ili-kaciga u fomi polucilindra B: kaciga ili kaciga u fomi polucilindra
pantalone	bele, krem ili bež	A i B: bele, krem ili bež
košulja	bela, krem ili bež	A i B: bela, krem ili bež
kravata/žabo	bela, krem ili bež ili u boji fraka	A i B: bela, krem ili bež ili u boji fraka
rukavice	bele, krem ili bež ili u boji fraka	A i B: bele, krem ili bež ili u boji fraka
čizme	crne ili braon ili u boji fraka	A i B: crne ili u boji fraka
cipele za jahanje	crne ili braon ili u boji fraka sa dugačkim pantalonama za jahanje	A: / B: crne ili braon ili u boji fraka sa dugačkim pantalonama za jahanje
mamuze	videti tačku 3.	

*Boje koje se mogu nositi: prema međunarodnoj HSV skali boja, boje koje imaju vrednost za „V“ manju od 32%

Kaciga - Kacigu moraju nositi svi takmičari (kao i ostale osobe) svo vreme dok su na konju, kao i deca, poni jahači, juniori i mladi jahači na inspekciji konja. Preporuka je da kacigu nose svi koji predvode konja na inspekciji. Takmičaru (kao i bilo kojoj drugoj osobi) koji prekrši ovo pravilo

odmah treba da se zabrani dalje jahanje dok kaciga nije na odgovarajući način pričvršćena.

2. **Uniformisana lica: vojska, policija i dr.** mogu da biraju između civilnog ili službenog dresa na svim takmičenjima. Službeni dres se ne odnosi samo na pripadnike vojske i policije već i na zaposlene/studente u vojnim/policijskim ustanovama kao i na one koji su na nacionalnim vojnim/policijskim studijama/školama/institutima. Takmičari koji su uniformisana lica moraju da se pridržavaju pravila o nošenju zaštitne kacige.

3. **Mamuze** su opcionalne na svim nivoima.

Moraju biti napravljene od metala. Vrh mamuza, bilo da je zakrivljen ili prav, mora da bude upravljen direktno u nazad od centra mamuze kada je na takmičarevim cipelama. Vrh mamuze mora da bude gladak i zatupljen. Ako se koriste mamuze sa točkićem moraju imati glatke/zatupljene vrhove i točkić mora biti slobodan da rotira. Metalne mamuze sa zaobljenom plastičnom tvrdom kuglicom su dozvoljene (Impuls mamuze). „Lažne“ („Dummy“ mamuze) mamuze bez „bodlje/kraka“ su dozvoljene.

Za takmičare u kategoriji „DECA“ i/ili kategoriji „PONI JAHACHA“ mamuze su opcionalne, ali ukoliko se koriste, moraju biti zatupljene i od metala, i ne duže od tri i po centimetara (3,5 cm), mereno od cipele takmičara do vrha mamuze. Mamuze sa točkićima nisu dozvoljene u ovim kategorijama.

Svaka preterana upotreba mamuza se kažnjava (Član 41.).

4. **Slušalice** i/ili drugi elektronski uređaji za komunikaciju od strane takmičara u takmičarskoj areni su strogo zabranjeni pod pretnjom isključenja. Slušalice i slični uređaji su dozvoljeni u treningu i tokom zagrevanja.

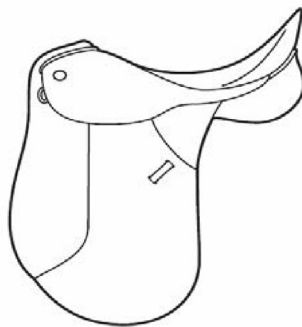
ČLAN 39. OPREMA KONJA

1. Sedlo, englesko ili kontinentalno, crno, braon, sivo ili teget. Dresurno sedlo je poželjno koje mora da bude uz konja i da ima dugačke, skoro vertikalne obode.

Kada se jaše na duploj uzdi sa običnim (engleskim) prekonosnim kaišem, on nikada ne sme biti čvrsto fiksiran tako da povredi konja. Guma na čampari je dozvoljena. Tanke meke postave na uzdama su dozvoljene. Pokrivači/navlake za sedlo nisu dozvoljeni.

Uzengije su obavezne i moraju biti pričvršćene za sedlo na uobičajen način. Uzengije moraju imati zatvorene krake i ne smeju imati dodatke. Sigurnosne uzengije mogu imati otvor na spoljnom kraku. Stopalo ne sme biti potpuno ili delimično zatvoreno i ne sme ni na koji način da bude pričvršćeno za uzengiju (npr. upotrebom magneta).

Vestern sedla ili sedla jarkih boja nisu dozvoljena kao ni bilo kakve navlake za sedlo. Jahanje na „ženskom“ sedlu (sa strane) nije dozvoljeno.

Primer dozvoljenog sedla

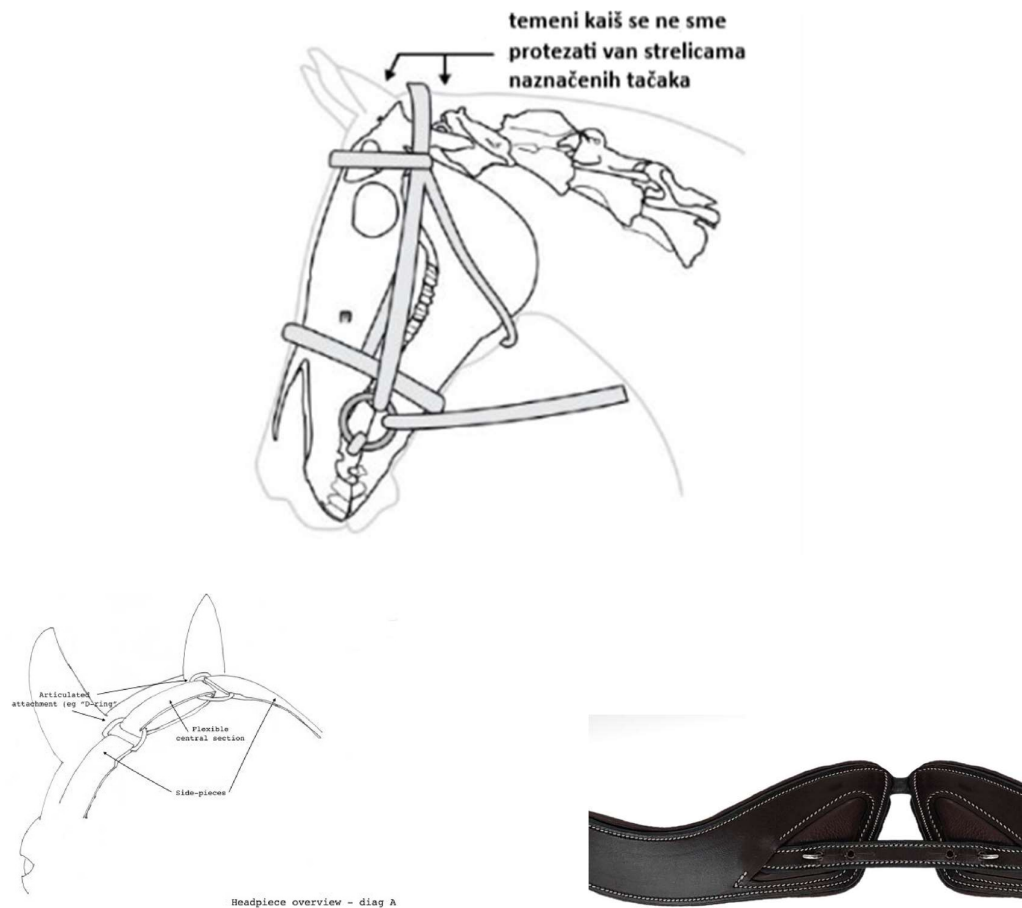
Podsedlica. Bele boje. Podsedlice sa amblemom nacionalne zastave mogu nositi samo članovi nacionalnih konjičkih reprezentacija prilikom učešća na međunarodnom sportskom takmičenju. Logo na podsedlici je dozvoljen, ali ne sme biti veći od 15cm u prečniku.

2. **Uzda sa prekonosnim kaišem.**

2.1. Osim kopči i postave, oglav i prekonosni kaiš uzde moraju biti napravljeni u potpunosti od

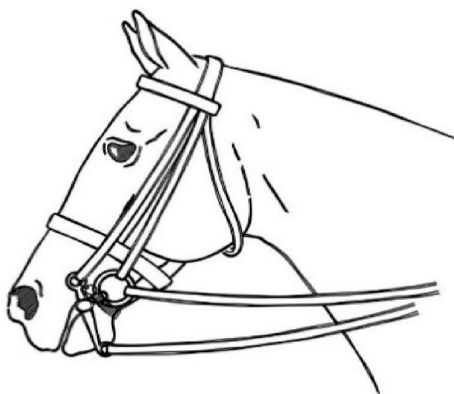
kože ili materijala sličnog koži. Postava je dozvoljena na uzdi. Najlon ili drugi materijali, koji nisu od kože ili materijala sličnog koži, mogu biti korišćeni za oglav u svrhu ojačanja uzde, ali ne smeju biti u direktnom kontaktu sa konjem. Elastični umeci su dozvoljeni isključivo na temenom kaišu i na obraznim kaiševima, ali ne smeju ni u kom slučaju da budu u kontaktu sa žvalom i konjem.

- 2.1.1. Temeni kaiš mora biti pozicioniran direktno iza temena i može se protezati u napred ka temenu tako da naleže na teme ali ne sme biti montiran da naleže iza lobanje. Dozvoljen je podesivi V-temeni kaiš.

- 2.1.2. Čeoni kaiš je obavezan i osim u delu gde se pripaja na oglav ili temeni kaiš, može biti od materijala koji nije kožni ili sličan koži.
- 2.1.3. Podgušni kaiš je obavezan osim u slučaju kada se koristi kombinovani prekonosni ili Miklem uzda. Nisu dozvoljni dupli podgušni kaiševi.
- 2.1.4. Dizgin je kontinuiran, neisprekidan kaiš od žvale do ruke jahača. Dodaci i/ili umeci na dizginima nisu dozvoljeni. Svaka strana žvale mora biti prikopčana na zaseban dizgin a dizgini se smeju kačiti isključivo direktno na žvalu. Dizgini ne smeju biti napravljeni od kanapa ili materijala sličnog kanapu.
- 2.1.5. Na svakom takmičenju se primenjuje pravilo da prekonosni kaiš ne sme biti tako zategnut da povređuje konja i mora biti kontrolisan u skladu sa uputstvima za Stjaurde.

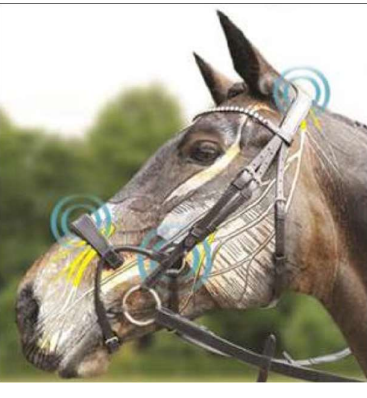
2.2. U testovima na kojima je naznačeno da je dozvoljeno jahanje na duploj uzdi, obavezno je da dupla uzda bude sa običnim prekonosnim (engleskim prekonosnim), odnosno podžvala sa đemom i lancem. Može se koristiti kombinovani prekonosni ali bez podbradnog kaiša. Lanac za đem može biti napravljen od metala, kože ili kombinacije ova dva materijala. Kaišić za donju usnu kao i navlake za lanac od gume ili kože ili navlaka za lanac od ovčije vune su opcioni. Na svakom takmičenju se primenjuje pravilo da prekonosni kaiš niti lanac ne smeju biti tako zategnut da povređuje konja.

Primer duple uzde sa običnim (engleskim) prekonosnim kaišem, podbradnim kaišem, podžvalom i đedom sa lancem

2.2.1. Obična uzda se obavezno koristi sa običnim prekonosnim (engleskim) kaišem, spuštenim (hanoveranskim) prekonosnim kaišem, kombinovanim prekonosnim kaišem sa podbradnim kaišem, meksičkim prekonosnim kaišem, kombinovanim prekonosnim kaišem bez podbradnog kaiša, sa miklem uzdom ili uzdom sličnog dizajna.

Primer uzde sa običnim (engleskim) prekonosnim kaišem	Primer uzde sa spuštenim (hanoveranskim) prekonosnim kaišem	Primer uzde sa kombinovanim prekonosnim kaišem sa podbradnim kaišem
Primer uzde sa ukrštenim/meksičkim prekonosnim kaišem	Primer uzde sa kombinovanim prekonosnim kaišem – podgušni kaiš nije obavezan	Primer uzde u Miklem stilu – podgušni kaiš nije obavezan

		
Primer uzde u Miklem stilu – prihvatljiv „podgušni” kaiš	Primer dozvoljene varijacije Miklem uzde – High jump uzda sa podgušnim kaišem	Primer dozvoljena varijacije Miklem uzde – monarh uzda

		
PRIMER NEPRIHVATLJIVE VARIJANTE Miklem uzde – podgušni kaiš prenisko postavljen	PRIMER NEPRIHVATLJIVE VARIJANTE PREKONOSNOG KAIŠA	PRIMER NEPRIHVATLJIVE VARIJANTE MIKLEM UZDE - Prekonosni kaiš nije kompletan, stoga nije dozvoljen
		
PRIMER NEPRIHVATLJIVOG PREKONOSNOG KAIŠA – metalni klizni sistem koji se kači na obrazni kaiš		

3. **Žvala.** Žvale i đemovi moraju imati glatku površinu. Uvrnute i/ili žičane žvale su najstrože zabranjene. Žvale i đemovi moraju biti od metala ili tvrde plastike ili od istrajnog sintetičkog materijala i mogu biti obloženi gumom/lateksom (u fabričkoj verziji). Žvale ne smeju mehanički sputavati jezik konja. Prečnik (debljina) žvale/podžvale i/ili đema, koji ide u usta konju, mora biti takve debljine da ne povređuje konja. Minimalni prečnik (debljina) tog dela žvale kada je u

pitanju đem mora biti dvanaest (12) mm, i deset (10) mm kada je u pitanju podžvala. Žvala za običnu uzdu mora imati prečnik od minimum dvanaest (12) mm za konje, odnosno minimum od deset (10) mm za ponije. Prečnik (debljina) žvale se meri na prstenu ili obraznim polugama. Žvale ne smeju nikako drugačije biti zakačene za uzdu ili za dizgine osim običnom kopčom ili šnalom – klips kačenje je zabranjeno za žvale.

3.1. Obične žvale – obične žvale su dozvoljene kada nije obavezno korišćenje duple uzde.

3.1.1. Obične žvale mogu biti sa rotirajućim prstenom, D-prstenom, sa zglobnim prstenom (Eggbutt) i sa visećim obraznim polugama. Jednozglobne ili dvozglobne žvale se mogu koristiti sa gornjim ili donjim obraznim polugama, sa kompletnim obraznim polugama ili sa Fulmer obraznim polugama. Žvale sa rotirajućim prstenom mogu imati metalna ojačanja u pripoju prstena i žvale kroz koji prolazi prsten (ring sleeve).

3.1.2. Žvale od savitljive gume ili sintetičkog materijala su dozvoljene.

3.1.3. Žvala može imati najviše dva (2) zgloba. Zglob žvale može biti u obliku lopte ili bureta i dozvoljen je kao centralna veza kod dvozglobne žvale, ali isključivo ukoliko je površina centralnog dela žvale napravljen od čvrstog materijala, bez pomerajućih delova, osim ako je u pitanju rotirajuća lopta ili bure (roler). Centralna veza između dva zgloba žvale mogu biti pod drugačijim uglom u odnosu na žvalu, ali mora imati zaobljene ivice i ne sme imati efekat pločice za jezik.

3.1.4. Dvozglobna obična žvala ili obična žvala sa rotirajućim delom koji ide u usta konju mogu biti takvog oblika da dozvoljavaju slobodu jezika konja. Maksimalna visina luka žvale je trideset (30) mm mereno od jezika do najviše tačke luka žvale. Najširi deo luka žvale mora biti na mestu gde deo žvale koji ide konju u usta dodiruje jezik i mora imati najmanju širinu od trideset (30) mm. Deo žvale koji ide u usta konju kod običnih jednozglobnih ili bezglobnih (ravnih) žvala može imati luk dimezija kao što je naznačeno u prethodnom slučaju.

3.2. Podžvale za duplu uzdu – podžvala za duplu uzdu je definisana kao obična žvala koja se koristi u kombinaciji sa đemom u svrhu formiranja duple uzde.

3.2.1. Podžvale se mogu koristiti sa rotirajućim prstenovima i sa zglobnim prstenovima (eggbutt).

3.2.2. Podžvale mogu biti jednozglobne ili dvozglobne. Zglob žvale može biti u obliku lopte ili bureta i dozvoljen je kao centralna veza kod dvozglobne žvale, ali isključivo ukoliko je površina

centralnog dela žvale napravljen od čvrstog materijala, bez pomerajućih delova, osim ako je u pitanju rotirajuća lopta ili bure (roler). Centralna veza između dva zgloba žvale mogu biti pod drugačijim uglom u odnosu na žvalu, ali mora imati zaobljene ivice i ne sme imati efekat pločice za jezik.

3.2.3. Podžvale koje imaju centralnu vezu sa mogućnošću zabavljanja tako da se dobija efekat ravne žvale, su zabranjene.

3.2.4. Žvale od savitljive gume ili sintetičkog materijala nisu dozvoljene.

3.3. Ćemovi

3.3.1. Poluga kod Ćema ne sme biti duža od deset (10) cm i to mereno od dela koji ide u usta konju. Gornji deo ne sme biti duži od donjeg i ne sme da bude duži od pet (5) cm. Ako Ćem ima pokretni deo koji ide u usta konju, poluga Ćema ne sme biti duža od deset (10) cm, kada je deo koji ide u usta konju u svojoj najvišoj poziciji.

3.3.2. Ćemovi mogu imati ravne obrazne poluge ili obrazne poluge u obliku slova "S". Ćemovi mogu imati rotirajuće poluge (dozvoljena je samo rotacija oko sopstvene ose, ne sme biti rotacije oko dela žvale koji ide u usta konju).

3.3.3. Deo Ćema koji ide konju u usta može biti ravan ili takvog oblika da dozvoljava slobodu jezika konja. Maksimalna visina luka žvale je trideset (30) mm mereno od jezika do najviše tačke luka žvale. Najširi deo luka žvale mora biti na mestu gde deo žvale koji ide konju u usta dodiruje jezik i mora imati najmanju širinu od trideset (30) mm.

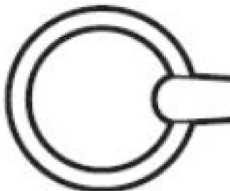
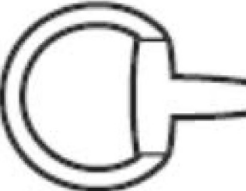
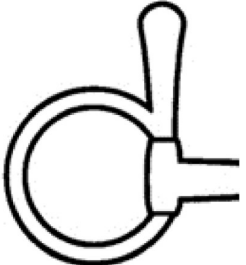
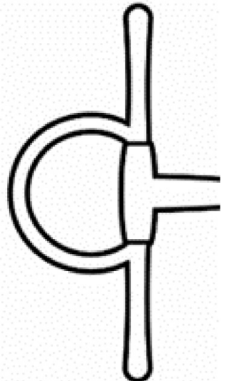
3.3.4. Čampara/lanac može biti od metala, kože ili od njihove kombinacije. Navlaka za lanac može biti od kože, gume ili ovčije vune. Kukice za čamparu/lanac mogu biti fiksirane, a ne moraju.

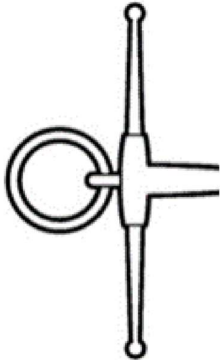
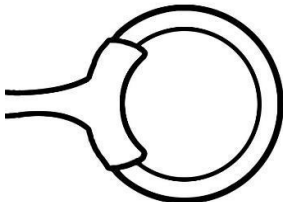
3.4. Obavezne žvale po nivoima:

3.4.1. E - L nivo – obična uzda.

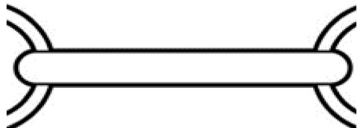
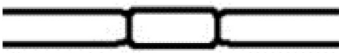
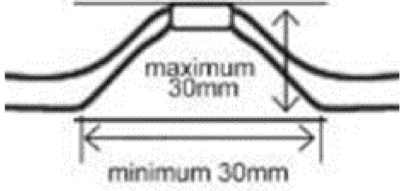
3.4.2. od LM nivoa - obična uzda ili dupla uzda.

Prikaz dozvoljenih obraznih poluga kod obične uzde:

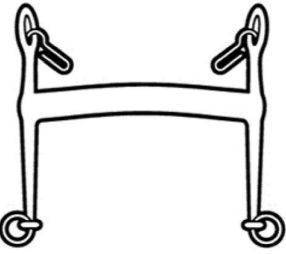
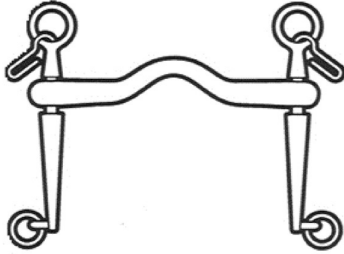
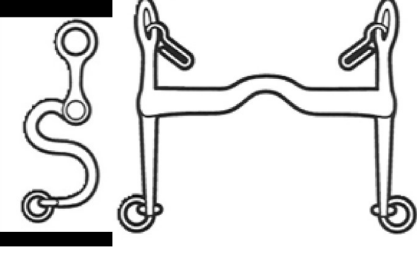
		
Primer žvale sa rotirajućim prstenom	Primer žvale sa zglobnim (jajastim) prstenom (Eggbutt)	Primer žvale sa D-prstenom
		
Primer žvale sa gornjom obraznom polugom	Primer žvale sa kompletnom obraznom polugom	Primer žvale sa visećom obraznom polugom

	
Primer Fulmer žvale	Primer žvale sa metalnim ojačanjem u pripoju prstena i žvale (ring sleeve)

Prikaz dozvoljenih žvala – deo koji ide u usta konju:

		
Primer jednozglobne žvale	Primer dvozglbne žvale	Primer dvozglbne žvale
		
Primer nezglobljene žvale	Primer jednozglobne žvale sa zgloboom u obliku bureta	Primer jednozglobne žvale sa zgloboom u obliku lopte
		
Primer dvozglbne žvale sa 2 zgloba u obliku lopte	Primer žvale sa rotirajućom vezom (rolerom)	Primer dozvoljene devijacije u luku žvale

Prikaz dozvoljenih đemova i delova đemova:

		
Primer đema sa ravnim polugama	Primer đema sa lukom žvale i rotirajućim polugama	Primer đema sa S polugama

Maksimalna visina poluge đema je 10 cm

PRIMER ZABRANJENE ROTACIJE
POLUGE ĐEMA

Primer lanca za đem	Primer navlake za lanac od kože
Primer kaišića za donju usnu	Primer navlake za lanac od gume

4. **Bič.** Dozvoljeno je nošenje biča na svim nacionalnim takmičenjima izuzev na Prvenstvima (državnim, regionalnim, gradskim) ili na zahtev selektora. U slučaju da bič nije dozvoljen mora se ostaviti pre ulaska u prostor oko takmičarske arene, ili će takmičar dobiti kaznene procenete od svakog sudijske (videti član 41. Stav 6.).

Dozvoljena je upotreba jednog (1) biča dužine 1. 20m u zagrevalištu i u areni.

Po dolasku na teren gde se održava takmičenje, samo takmičar kad jaše, šeta na ruci ili lonžira konja (bič za lonžiranje je dozvoljen) može da nosi bič bilo gde na prostoru gde se održava takmičenje. Konjovodac, takođe, može da šeta ili lonžira konja kako je gore opisano. Ostali mogu da nose bič pod uslovom da to nije povezano sa treniranjem konja.

Može se nositi bilo u levoj ili u desnoj ruci, ali svakako u ruci sa dizginima prilikom pozdrava.

Ne sme se podizati ukoliko se ispusti u toku testa kada je dozvoljeno nošenje.

Bič se može nositi i na dodeli nagrada iz bezbedonosnih razloga.

Preterana upotreba biča u bilo kom trenutku u toku takmičenja (uključujući i zagrevanje) je zabranjena. Bič se ne sme koristiti tako da ometa druge konje i jahače.

5. **Dodatna oprema.** Martingali, pršnjaci, gume za žvalu, bilo koja vrsta dodatne opreme (dizgin za fiksiranje glave, izvezice, gurtne ili okovratnik, traka za njušku) ili bilo koja vrsta blinkersa/pokrivke za glavu koja negativno utiče na vid konja su pod pretnjom eliminacije najstrožije zabranjeni za vreme treninga, zagrevanja i takmičenja (videti član 40.). Nisu dozvoljene maske za glavu (bilo uske, bilo mrežaste), kao ni maske za njušku protiv insekata/alergija.

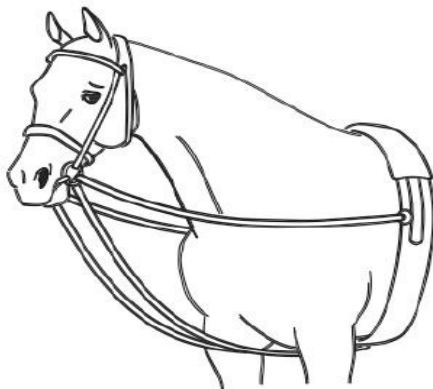
		
PRIMER ZABRANJENE MASKE ZA GLAVU	PRIMER ZABRANJENE MASKE ZA GLAVU	PRIMER ZABRANJENE MASKE ZA NJUŠKU

6. **Lažni rep/produženje repa.** Dozvoljeno je imati lažni rep/produženje repa, ukoliko ne sadrži metalne delove, izuzev kukica i kopči, niti dodatnu težinu. Nasumične provjere će se sprovoditi na kontroli opreme nakon završenog nastupa jahača i konja i u slučaju da postoji odstupanje od ovog stava, takmičarski par će biti diskvalifikovan (Član 41.)
7. **Kape protiv insekata.** Dozvoljene su na svim takmičenjima i mogu da pruže zaštitu protiv buke. Kape protiv insekata treba da budu diskretne boje i dizajna i ne smeju da pokrivaju konju oči i ne smeju se koristiti kao maska za tampone za uši. Kape protiv insekata ne smeju da budu pričvršćene za prekonosni kaiš.
8. **Tamponi za uši** su dozvoljeni isključivo na inspekciji konja i na ceremoniji dodele nagrada.
9. Bilo koja vrsta dekoracije konja nije dozvoljena. Nije dozvoljeno farbati bilo koji deo tela konja. Korišćenje spreja za rane u boji ili masti za rane u slučaju nužde je dozvoljeno, ali ne sme biti korišćeno sa ciljem da maskira postojeću ranu ili povredu. Normalno pletenje grive u kikice/pletence, koje svojom dužinom ne pokrivaju više od trećine vrata konja, i korena repa u riblju kost je dozvoljeno.
10. Najstrožije je zabranjeno korišćenje bilo kakve bele supstance u predelu konjskih usta (pene i slično) u svrhu imitiranja pljuvačne pene; Ovakvo delovanje će biti sankcionisano eliminacijom takmičarskog para iz daljeg takmičenja.
11. **Kontrola opreme.** Vizuelna kontrola od strane Stjuarda se može izvršiti posle izlaska iz zagrevališta, da bi se sprečio ulazak jahača u arenu u zabranjenoj opremi. Vizuelna kontrola opreme može biti odbijena, jer je namenjena da pomogne jahaču, ali nije obavezujuća. Međutim, jahač je u potpunosti odgovoran da ne uđe u arenu u zabranjenoj opremi. Stjuard mora da proveriti opremu svakog konja čim konj napusti takmičarsku arenu. Svako odstupanje biće prijavljeno sudiji na C i povlači momentalnu eliminaciju u slučaju potvrde. Provera žvale mora da se obavi sa najvećom pažnjom, jer su neki konji veoma osetljivi na ustima (pogledati nacionalni Priručnik za Stjuarde). Obavezno je da stjuard koristi hirurške rukavice kad pregleda žvalu (jedan par za jednog konja). Odgovornost je jahača/pratećeg osoblja da skine kapu protiv insekata.
12. **Zagrevališta i prostori za trening.** Tačke od 1 do 5 važe za zagrevalište i prostore za trening, ali ipak obične žvale sa obaveznom dozvoljenim prekonosnim kaišom, kamašne i bandaži i zvona su dozvoljeni.

Pomoćni dizgini koji idu sa strane ili dupli klizni bočni pomoćni dizgini (koji idu sa strane i između prednjih nogu konja – trougao) su dozvoljeni za vreme lonžiranja. Lonža mora biti zakačena za žvalu ili ular za lonžiranje. Dozvoljeno je lonžiranje samo sa jednom lonžom. Lonža može biti zakačena za ular za lonžiranje ili za običnu žvalu. Lonžiranje sa lonžom zakačenom za đem nije dozvoljeno.

Nepridržavanje ovih pravila povlači diskvalifikaciju konja i takmičara po prijavi Glavnog stjuarda Predsedniku sudijskog kolegijuma ili Sudiji na C (videti član 41.).

Ako je u bilo kom trenutku u toku takmičenja konj viđen da se ponaša opasno po ostale konje, takmičare, publiku ili osoblje, Organizator ima pravo da traži trenutno udaljavanje tog konja iz zone u kojoj se odvija takmičenje.

Primer dozvoljenih duplih kliznih bočnih pomoćnih dizgina (trougao)

13. Identifikacioni broj. Ukoliko Organizator takmičenja tako odredi, svakom konju će biti dodeljen identifikacioni broj od strane Organizatora prilikom dolaska na takmičenje i ovaj broj zadržava tokom celog tog takmičenja. U odgovornosti je jahača da poseduje set sa identifikacioni brojevima i da namesti na odgovarajući broj, koji je dodeljen njegovom/njegovim konju/konjima. Brojevi moraju biti na beloj površini, diskretni, boje mogu da variraju. Obavezno je da konj u svakom trenutku na sebi ima ovaj broj (dok se takmiči, zagreva, na treningu ili se šeta na ruci) kako bi mogao biti identifikovan od strane službenih lica i stjuarda. Greška da se ovaj broj ne pokaže prvo se opominje, a u slučaju ponavljanja greške takmičar se prijavljuje Sudijskom kolegijumu.

14. Kamašne, bandaži, zvona. U toku samog nastupa je zabranjeno nošenje kamašni i/ili bandaža i/ili zvona. Kamašne i/ili bandaži i/ili zvona se moraju skinuti pre ulaska u prostor oko takmičarske arene pred sam nastup, u suprotnom će jahač biti penalizovan (videti član 41.).

ČLAN 40. ARENA

- 1. Odobrenje takmičarske arene.** Na svim takmičenjima arena mora biti proverena (eventualno korigovana) i odobrena od strane Predsednika Sudijskog kolegijuma ili Tehničkog delegata.
- 2. Izgled Arene.** Arena treba da bude postavljena na ravnom i iznivelisanom peščanom ili travnatom terenu dimenzija 20m x 40m (mala arena) ili 20m x 60m (velika arena). Razlika u visini terena po dijagonali ili dužoj strani ne sme da prelazi 60cm a po kraćoj strani 20cm. Arena pevažodno mora da bude peščana. Navedene mere se uzimaju iznutra. Arena mora biti udaljena od publike najmanje 10m u krug. Izuzetak od ovog pravila može biti odobren od strane nadležnog Saveza.

Ukoliko se takmičenje održava u hali, ivice arene bi trebalo da budu bele boje i ukoliko je moguće da budu udaljene od zida hale najmanje 2m a od publike najmanje 3m.

Sama arena mora da se sastoji od niskih belih ogradica (koje nisu fiksne), visine od oko trideset (30) cm. Ulaz u arenu na A treba da bude lak za pomeranja, lak za ulazak i izlazak takmičara, i mora biti zatvoren za vreme nastupa takmičara, kao i između dva nastupa, dok sudija na C ne

da signal za ulazak u arenu. Širina ulaza u arenu na A mora da bude najmanje dva (2) metra.

Dizajn ogradice mora biti takav da konj ne može da zaglavi kopito u nju. Ogradice ne smeju sadržati metalne komponente.

3. **Reklame** na ogradi dresurne arene. Organizator takmičenja zadržava sva prava na reklamiranje na svim nacionalnim i međunarodnim takmičenjima. Kada su u pitanju FEI šampionati i FEI lige (npr. FEI Svetski Kup), tada FEI zadržava sva prava na reklamiranje na areni i Organizator može da otkupi prostor za reklamu od FEI-a.

Unutrašnja površina ograde arene može da se koristi za reklamiranje; površine koje se ne smeju prekrivati reklamom su površine gde stoje markeri za slova, sama slova i nosači slova.

Reklame na areni mogu biti samo u crnoj boji, pri čemu se mora ostaviti najmanje metar i po (1.50m) slobodno sa svake strane slova arene, sa izuzetkom slova A. Kraća strana arene M-C-H ne sme imati reklamu na sebi. Mora biti najmanje tri metra (3m) slobodno sa svake strane slova B i E, a maksimalno je dozvoljeno četrdesetčetiri metra (44m) reklama na ogradi arene. Reklame moraju biti postavljene simetrično/u ogledalu sa obe, duže strane arene.

Visina loga/brenda ne sme da prelazi dvedeset centimetara (20cm) i reklama mora biti postavljena u nivou vrha ograde dresurne arene.)

Svaka reklama na ogradi arene mora prethodno biti odobrena od strane Predsednika sudijskog kolegijuma ili Tehničkog delegata pre početka takmičenja. Svaka reklama na sudijskim kabinama može imati maksimalnu dimenziju od 2 kvadratna metra.

Na unutrašnju stranu ograde arene, pod gore navedenim uslovima za postavljanje reklame, uvek se može postaviti naziv i/ili logo samog takmičenja (npr. Otvoreno Prvenstvo Republike Srbije).

4. **Slova.** Slova izvan arene treba da budu jasno označena, sa crnim slovima na svetloj podlozi ili belim slovima na tamnoj podlozi. Postavljaju se na udaljenosti od oko 0.5 m od ivica arene. Poželjno je da postoje i specijalne oznake u liniji slova na samoj ogradi kao dodatak, radi boljeg pregleda arene. Nije dozvoljeno postavljanje reklama na slova i držače slova. Slova treba da su vidljiva i za publiku.

5. **Pozicija sudija.** Mesta za sudije nalaze se duž kraće strane, izvan arene, najviše 5 m od spoljne ivice, a najmanje 3 m za takmičenja na otvorenom, a najmanje 2m na takmičenjima u zatvorenom. Glavni sudija (C) je u produžetku centralne linije, druga dvojica (M i H) u produžetku dužih strana 2,5 m od ograde. Sudije koje se nalaze bočno treba da su postavljene na maksimum 5 m od arene kod B i E ili minimum 3 m (u hali minimum 2 metara). Ako sudi 3 sudija, dvoje sudija sedi na kraćoj strani a jedan sudija sedi na dužoj strani arene. Ako sude 7 sudija dvoje sede preko puta sudije C na kratkoj strani, 5 metara od arene, u produžetku dugih strana.

Kod C se uvek mora nalaziti jedan sudija, a pozicija ostalih članova Sudijskog kolegijuma može biti po međusobnom dogovoru, poštujući raspored po stranama u odnosu na broj sudija. Ako se Sudijski kolegijum sastoji od dvoje sudija, oni se mogu nalaziti jedan kod C, a drugi kod E ili B.

6. **Sudijske kabine.** Na svim značajnim takmičenjima poželjno je obezbediti odvojene kabine za svakog sudiju uzvišene oko 0. 5m (za testove Slobodnog stila i malo više) kako bi sudija dobio bolju preglednost arene. Kabina mora biti dovoljno velika da primi 4 osobe. Kabine za sudije treba da su takve da obezbeđuju dobar pogled na celu arenu.

6.1. Isključivo zvanična lica (i zvanična lica koja stiču uslove za promociju) imaju pristup sudijskoj kabini. Zabranjeno je unositi bilo koju vrstu opreme za snimanje u sudijsku kabinu.

7. **Pauza.** U toku takmičenja neophodno je napraviti pauzu od 10 minuta posle svakih 6 do 10 takmičara da bi se arena uredila. Pauza u toku dresurnog takmičenja nikad ne sme da pređe 2 sata (ručak i dr.) i ne sme biti prekidana nekim drugim takmičenjem. Ukoliko broj takmičara prelazi oko 40 startova u takmičarskom danu, Organizator mora da proširi takmičenje na dva dana.

8. **Ulazak u arenu.** Za takmičenja gde nije praktično jahati konja oko takmičarske arene pre nastupa, takmičaru je dozvoljeno da uđe u takmičarsku arenu pre nego što mu se oglasi zvono i tada takmičar startuje iz takmičarske arene.

Za takmičenja gde je moguće jahati konja oko takmičarske arene, jahaču je dozvoljeno da uđe

u prostor oko takmičarske arene pre zvona za početak, ali može da uđe u takmičarsku arenu tek posle oglašavanja zvona.

Ukoliko konj počne da defecira/urinira nakon signala zvona a pre početka testa, štoperica se zaustavlja sve dok konj nije spreman da nastavi i tada se ponovo pokreće.

Sudija na C je odgovoran za zvono i štopericu.

9. **Trening u takmičarskoj areni.** Ni pod kojim uslovima i pod pretnjom diskvalifikacije, ni jedan takmičar/konj ne sme da koristi takmičarsku arenu u nekom drugom vremenu sem u toku svog nastupa ili ako je od strane Organizatora takmičarska arena otvorena za trening. Svi izuzeci moraju biti odobreni od Predsednika Sudijskog kolegijuma ili Tehničkog delegata.
10. **Arena za trening.** Potrebno je obezbediti takmičarima najmanje jednu arenu za trening 60mx20m, ako je moguće dva dana pre prvog takmičarskog dana. Ako postoje uslovi, ova arena bi trebala da bude sa istom podlogom kao i takmičarska arena.
- Gde ne postoji praktična mogućnost da se obezbedi arena za trening, takmičarima mora biti dozvoljeno da treniraju svoje konje u takmičarskoj areni. Tačno određeni vremenski raspored kada može da se koristi takmičarska arena, mora biti istaknut. Na zahtev Predsednika Sudijskog kolegijuma, stranog sudije ili Glavnog stjuarda, Organizacioni Odbor mora da obezbedi nadgledanje prostora za trening od strane stjuarda.

Desetominutna (10) arena. Ovo je poslednja arena za trening pre ulaska u takmičarsku arenu. 10 – minutna arena nije obavezna, osim na Olimpijskim igrama i FEI šampionatima i preporučena za sva takmičenja CDI/CDIO.

10.1 Desetominutna arena mora da ima istu podlogu kao i takmičarska arena.

10.2 Takmičar može ući u ovu arenu po izlasku takmičara koji ulazi u takmičarsku arenu. Ne sme nikad da bude više od jednog takmičara u desetominutnoj areni.

10.3 Takmičar ne mora da koristi desetominutnu arenu.

10.4 Stjuard mora da bude prisutan sve vreme da bi nadgledao.

10.5 Nameštanje opreme i normalna briga o konju je dozvoljena.

11. **Prekidi.** U slučaju bilo kakve tehničke greške koja može da poremeti tok takmičenja, sudija na C će oglasiti zvono. Preporučuje se da se primeni ista procedura u slučajevima kada postoje nedvosmisleni faktori remećenja toka takmičenja ili samog nastupa takmičara.

U toku ekstremnih vremenskih uslova ili drugih ekstremnih situacija, sudija na C može da zvoni za prekid testa. Tehnički delegat i Organizator takođe mogu da predlože Sudiji na C da zaustavi takmičenje. Prekinuti takmičar bi trebalo da završi test kada se steknu uslovi za to.

Ako dođe do greške u puštanju muzike i u slučaju kad ne postoji rezervni sistem, takmičar može, uz odobrenje Sudije na C, da napusti arenu. Mora se voditi računa da ovo što manje utiče na startove ostalih takmičara. Takmičar kome se ovo desilo treba da se vrati i završi test u nekoj od pauza u samom takmičenju ili na kraju takmičenja. Sudija na C, posle konsultacija sa takmičarem, određuje kada će se takmičar vratiti u arenu. Na takmičaru je da odluči da li će test nastaviti od mesta gde je muzika prekinuta ili će početi test od početka. U svakom slučaju ocene koje su prethodno date ne mogu biti promenjene.

Ako takmičar mora da ponovi test, može da izabere da krene od početka ili od momenta gde je stao. Sve ocene date pre prekida ostaju.

U slučaju da se nalazi neko strano telo u areni što bi moglo da utiče na takmičenje, test treba da se zaustavi i takmičar može nastaviti kada se strano telo iznese.

ČLAN 41. JAHANJE TESTOVA

Svi zvanični FEI testovi i nacionalni testovi moraju se jahati u celosti napamet i sve radnje moraju

biti po redosledu navedenom u testu. Izuzetak predstavljaju testovi za kategoriju "DECA" kada je dozvoljen sufler.

1. **Signal zvona.** Sudija na C je odgovoran za signal za start i za merenje 45 sekundi. Sat koji pokazuje 45 sekundi, ukoliko ima, treba da bude jasno vidljiv takmičaru.

Po dobijanju prvog signala zvona takmičar ima 45 sekundi da uđe u arenu. Prekoračenje 45 sekundi pre ulaska u arenu biće penalizovano negativnim poenima (videti Član 41.). Isto se odnosi i na takmičara koji uđe u arenu pre signala za start.

U testovima slobodnog stila bez muzičke podloge, takmičar ima 45 sekundi da uđe u arenu od signala zvona. Prekoračenje 45 sekundi pre ulaska u arenu biće penalizovano negativnim poenima (videti Član 41.)

U Slobodnim testovima uz muziku takmičar ima 45 sekundi od signala zvona da signalizira početak muzike i mora da uđe u arenu najviše 30 sekundi od početka muzike. U slučaju tehničke greške ili kašnjenja početka muzike, sudija na C može prekinuti ovaj period od 45 sekundi i ponovo ga meriti kada se problem reši.

U slučaju da konj počne da defcira ili urinira, sat će biti zaustavljen dok konj ne bude spreman da nastavi kada će sat biti ponovo uključen.

2. **Pozdrav.** Takmičar mora uzeti dizgine u jednu ruku prilikom pozdrava. Ako se nosi bič, dizgini se uzimaju u onu ruku u kojoj je bič, a slobodna ruka se spušta niz bok i klima glavom. Osmeh je poželjan. Salutiranje je dozvoljeno samo uniformisanim takmičarima.

3. **Greške u kursu testa.** Greškom u kursu testa smatra se ako takmičar odstupi od putanje (kursa) ili kretanje koja se tražila u testu (skrene na pogrešnom mestu, izostavi radnju i sl.). Kada takmičar načini grešku u kursu testa Sudija na C će ga upozoriti zvučnim signalom. Ako je potrebno, Sudija na C će mu reći od koje tačke da nastavi test i sledeću radnju koju treba da izvrši, zatim prepušta takmičaru da sam nastavi.

Međutim, ukoliko bi davanje zvučnog signala usled greške u kursu testa moglo da poremeti tačnost izvođenja preostalog dela testa (npr. takmičar učini prelaz iz srednjeg kasa u prikupljen hod kod V umesto kod K, ili izvede piruetu na D umesto na L) Sudija na C odlučuje da li da signalizira ili da ne signalizira grešku; ako sudija ne oglasi grešku on će je naznačiti u odeljku za komentare u sudijskoj listi i dati odgovarajuće kaznene poene. Ukoliko nije signalizirana greška u kursu testa, a u testu se traži da se element ponovi i takmičar ponovo pravi istu grešku, onda će se takmičar kazniti samo jednom. Odluka da li je ili nije napravljena greška u kursu je isključivo na Sudiji na C. Rezultati ostalih sudija će se prema tome prilagoditi.

4. **Greške u izvođenju testa.** Kada takmičar načini grešku u testu (jaše lako umesto sedeći, u pozdravu ne uzme dizgine u jednu ruku i sl.) greška neće biti označena zvučnim signalom, ali će biti kažnjena odgovarajućim negativnim poenima kao za grešku u kursu i ubeležena u odeljak za komentare za radnju u toku koje se desila.

Takmičaru nije dozvoljeno da ponovi radnju, sem ako je Sudija na C nije oglosio kao grešku u kursu. Ako takmičar, ipak, započne neku radnju i pokuša da je ponovo izvede, sudije će ocenjivati samo prvo izvođenje te radnje, a u istom trenutku penalizovaće takmičara za grešku u kursu.

5. **Neopažene greške.** Ako Sudijski kolegijum nije evidentirao grešku, takmičar od toga može imati samo korist i stoga neće biti penalizovan za grešku.

6. Penalizacija

6.1 "Greška u kursu testa"

Svaka greška u kursu testa, bilo da je označena zvonom ili ne, mora biti kažnjena, osim u gore navedenom slučaju .

Prva greška – pola procenta (0,5) od ukupno ostvarenog procenta

Druga greška – jedan (1) procenat od ukupno ostvarenog procenta

Treća greška – isključenje

Počev od S nivoa, penalizacija za greške u kursu testa se izvodi na sledeći način:

Prva greška – pola procenta (0,5) od ukupno ostvarenog procenta

Druga greška – isključenje

Kazneni procenti se oduzimaju na sudijskoj listi svakog sudije od totala (ostvarenog procenta u testu) koji je takmičar dobio kod tog sudije.

6.2 Ostale greške

Odgovornost u pogledu da li takmičar treba ili ne treba da se penalizuje je isključivo na Sudiji na C i sudijske liste drugih sudija moraju biti usklađene sa njegovom odlukom.

Sve dole navedeno se smatra greškom i pola procenta (0,5%) biće oduzeta za svaku grešku kod svakog sudije, ali greške nisu kumulativne i neće dovesti do isključenja takmičara (uključujući i testove Slobodnog stila):

- ~ Ulazak u prostor oko arene sa bičem (kad bič nije dozvoljen), kamašnama i nedostatkom delova opreme jahača (npr.bez rukavica, kravate).
- ~ Ulazak u arenu sa bičem (kad bič nije dozvoljen), kamašnama i nedostatkom delova opreme jahača (npr.bez rukavica, kravate). Ako je test već počeo pre nego što su nedostaci zapaženi, Sudija na C zaustavlja jahača i ako je potrebno 1 pomoćnik može ući u arenu da koriguje nedostatke. Jahač nastavlja test od radnje kod koje je zaustavljen. Dotadašnje ocene se ne menjaju.
- ~ Neulaženje u arenu u roku od 45 sekundi nakon signala za start (ulazak u arenu u intervalu od 45 do 90 sekundi od signala za start)
- ~ Ulazak u arenu pre signala za start
- ~ U testu slobodnog stila bez muzičke podloge – ulaženje u arenu nakon 45 sekundi od signala za start
- ~ U testu slobodnog stila sa muzičkom podlogom – ulaženje u arenu posle 30 i više sekundi od početka muzike
- ~ Ako je test Slobodnog stila duži ili kraći nego što je naznačeno u testu pola procenta (0.5%) će biti oduzeto od ukupne ocene za umetnički utisak, za ostale tehničke greške pola procenta (0.5%) će biti oduzeto od ukupne ocene za tehničko izvođenje testa.
- ~ Upotreba glasa
- ~ Neuzimanje dizgina u jednu ruku prilikom pozdrava

6.3 Kazneni procenti. Kazneni procenti se oduzimaju na sudijskoj listi svakog sudije od ukupno ostvarenog procenta u testu. U kategorijama “deca” i “mladi konji od 7 godina” kazneni procenti moraju biti oduzeti kod oboje sudija tj. oduzeti od ukupno ostvarenog procenta i za tehničko i za kvalitativno izvođenje testa.

7. Eliminacija

7.1 Hramanje konja. U slučaju vidnog i izrazitog hramanja, sudija na C ima pravo da prekine izvođenje testa i obavesti takmičara o eliminaciji. Nije dozvoljena žalba na ovu odluku.

7.2 Otpor konja. Svaki konj koji odbija da nastavi test duže od dvadeset (20) sekundi biće eliminisan. Ukoliko otpor ugrožava bezbednost takmičara, konja, sudije ili publiku, takmičar će biti eliminisan iz sigurnosnih razloga pre isteka 20 sekundi. Ovo se odnosi i na otpor konja pre ulaska u arenu.

7.3 Pad takmičara i/ili konja. Ako dođe do pada takmičara i/ili konja u toku izvođenja testa, takmičar će biti eliminisan.

7.4 Napuštanje arene za vreme testa. Ako konj napusti potpuno arenu, sa sve četiri (4) noge, za

vreme izvođenja testa, biće eliminisan.

- 7.5 **Pomoć sa strane.** Svaka pomoć sa strane glasom, signalima i sl. (slušalice, elektronski uređaji) smatra se nelegalnom ili neovlašćenom asistencijom takmičaru i/ili konju. Takmičar i/ili konj koji prima pozitivnu asistenciju mora da bude eliminisan.

Sufler može da se koristi na svim nivoima takmičenja osim na takmičenjima okviru Prvenstava (državnim, republičkim, regionalnim i gradskim) i kvalifikacijama za Prvenstva. Kategoriji deca dozvoljeno je čitanje testova i na ovim takmičenjima.

Organizator ima pravo da ne dozvoli sufliranje. U tom slučaju mora to da naglasi u pozivu i Propozicijama.

Sufler mora prilikom čitanja testa stajati sa spoljne strane arene, kod slova E ili B, na udaljenosti dovoljnoj da ga takmičar jasno čuje, a da svojim prisustvom ne ometa konja, kao ni sudije.

Sufler sme da čita samo originalan test i ne sme da pruža nikakvu drugu vrstu pomoći takmičaru. On ne sme da ponavlja niti posebno naglašava ni jedan deo testa osim ako objektivne okolnosti to ne zahtevaju (npr. jak vetar, kiša)

Nepoštovanje ovog pravila može da dovede do eliminacije takmičara.

Suflera obezbeđuje svaki takmičar za sebe.

Ukoliko se suflira na jeziku različitom od zvaničnog službenog jezika takmičenja, potrebno je dobiti saglasnost Organizatora i Sudijskog kolegijuma.

7.6 Krvarenje.

- Ako Sudija na C sumnja da ima sveže krvi na konju u toku testa, zaustaviće nastup takmičara da pregleda konja. Ako na konju ima sveže krvi biće eliminisan. Eliminacija je konačna. Ako Sudija na C utvrdi da na konju nema sveže krvi, može da se nastavi nastup.
- Ako stjuard na kraju testa otkrije svežu krv u ustima konja i na području gde mamuze dodiruju konjsko telo, obaveštava Sudiju na C, koji će da eliminiše takmičarski par (Član 41., stav 9).
- Ako stjuard prilikom kontrole opreme i konja po završetku testa otkrije svežu krv bilo gde na konju (npr. na drugom delu tela osim u ustima konja i na području gde mamuze dodiruju konjsko telo), takmičarski par neće biti automatski eliminisan. Glavni stjuard će obavestiti dežurnog veterinara, koji će Glavnom stjuardu i Sudiji na C sugerisati da li je konj sposoban da nastavi dalje takmičenje. Sudija na C će doneti odluku da li je konj sposoban da nastavi takmičenje. Ukoliko Sudija na C odluči da konj nije sposoban da nastavi takmičenje, konju neće biti dozvoljeni naredni startovi, ali do tada ostvareni rezultati takmičarskog para ostaju važeći.
- U slučaju da je konj eliminisan usled nekog od gore navedenih razloga ili se povredi u toku testa i počne da krvari nakon završetka, treba da ga pregleda dežurni veterinar i da odluči da li konj može da nastavi takmičenje. Na odluku veterinara nema žalbe.

7.7 Ostali razlozi za eliminaciju

- ~ Konj i takmičar ne mogu da odgovore na zahteve nivoa na kom nastupaju
- ~ Izvođenje je protiv dobrobiti konja (krv iz nosa, usta, kože, vidan premor konja)
- ~ Takmičar nije ušao u arenu u roku od 90 sekundi od zvučnog signala, sem kad postoji valjan razlog za kašnjenje koji je prijavljen sudiji na C (valjan razlog može biti gubljenje potkovice i dr.)
- ~ Korišćenje nedozvoljene opreme (opisi dozvoljene i nedozvoljene opreme se nalaze u članu 39.)
- ~ Takmičar je izveo radnju višeg nivoa (odnosi se na testove slobodnog stila)

8. **Izvođenje radnji na određenom mestu.** Radnje koje moraju biti izvedene na određenom mestu u areni treba da su izvedene kada je telo jahača kod zadatog mesta, osim u slučaju kada konj prilazi slovu sa dijagonale ili pod pravim uglom na slovo. U ovakvom slučaju promena mora biti izvršena kada konjski nos dotakne stazu kod slova, na taj način konj je prav u prelasku. Ovo

uključuje i izvođenje šanžmana.

9. **Početak/kraj testa.** Test počinje uslaskom na A, a završava se posle pozdrava na kraju testa čim konj krene napred. Iz razloga kontrole konja na krv i kontrole opreme, test se ne smatra završenim dok se kotrola ne sprovede. Bilo kakav incident pre ili posle kraja testa nema uticaja na ocene. Takmičar treba da napusti arenu onako kako je naznačeno u testu.
10. **Detalji za Testove slobodnog stila.** Takmičar mora ući u arenu do 30 sekundi od početka muzike. Na početku i na kraju Testova slobodnog stila stoj za pozdrav je obavezan. Vreme testa počinje da se meri kada takmičar krene napred iz stoja i zaustavlja se sa poslednjim pozdravom.

OSVRT NA INTERPRETACIJU DRESURNIH TESTOVA

Okreti i krugovi. Takmičar koji se ne kreće po spoljnoj stazi, nastaviće da se kreće po istoj stazi, na istu ruku, bez promene u kretnji ili načinu jahanja dok se od njega ne zatraži da postupi drugačije. Ako se od njega traži da napusti stazu i ponovo se vrati na nju (na pr. kad pravi krug), pri povratku će nastaviti da se kreće na isti način i na istu ruku. Pri jednostavnom skretanju levo ili desno, takmičar će promeniti pravac za 90 stepeni jašući četvrtinu malog kruga (kao da projahuje ugao) počinjući pre nego što stigne do slova i završavajući na pravcu pod odgovarajućim uglom u odnosu na stazu kojom se kretao, i naspram slova.

Promena tipa kretnje kod određenog slova. Konj treba da načini prvi korak u novoj kretnji kada se telo takmičara nađe u liniji sa slovom (kada su prelasci progresivni, mora se početi pre slova). Kada se traži srednji ili produženi galop sa prelaskom u prikupljeni kas, konja treba prikupiti pre prelaska.

Jednostavna promena noge u galopu. Konj se iz galopa prevodi direktno u hod i posle 3 do 5 koraka ponovo prelazi u galop, ali na drugu ruku. Jednostavna promena je uvek kroz hod ukoliko nije drugačije navedeno u testu (promena kroz kas). Do i uključujući L nivo, promene na niže mogu biti progresivne (galop - kas - hod) ali promene na više moraju biti direktne (hod - galop). Od LM nivoa naviše, sve promene moraju biti direktne (galop - hod - galop).

Promena galopa u vazduhu (šanžman). Ovakva promena vodeće noge u galopu, tesno je povezana sa momentom suspenzije koji prati svaki galopski skok. Mogu se izvoditi u serijama, na pr. na svaki četvrti, treći, drugi ili na svaki korak.

Konj pri tom ostaje lak, smiren, izbalansiran, prav i zadržava isti ritam. Stepenu prikupljenosti prilikom šanžmana treba da bude nešto manji nego što je inače u prikupljenom galopu da se ne bi poremetila fluidnost i lakoća radnje.

Osloboditi i ponovo uspostaviti kontakt sa žvalom (ustima konja). Dati i prihvatiti dizgine: takmičar mora da pomeri obe ruke napred i da potpuno oslobodi kontakt i onda da ga ponovo uspostavi u jednom kontinuiranom pokretu.

Napustiti arenu kod A. Posle finalnog pozdrava takmičar treba u traženoj kretnji da skrene levo ili desno i nastavi pravo prema A.

Slobodan hod na dugom dizginu. Ovo je kretnja u kojoj je konju data potpuna sloboda da ispruži i spusti vrat i glavu dok takmičar održava lak kontakt na dizginu. Konj se kreće dugim koracima, ali se ne sme dozvoliti da postane lenj.

Trajanje suđenja. Suđenje počinje kad takmičar uđe na A, a završava se kad napusti arenu na A.

Sedeći ili lako jahanje. Na svim nacionalnim testovima koji se koriste na zvaničnim takmičenjima u dresurnom jahanju u Srbiji, istaknuta je direktiva na početku testa kakav rad u kasu se može izvoditi - sedeći ili kao lako jahanje. Kako jahač započne izvođenje testa, tako ga mora sprovesti tokom celog testa – zabranjeno je kombinovanje sedećeg i lakog jahanja.

U svim FEI testovima rad u kasu se izvodi u sedećem kasu, osim ako nije naglašeno drugačije u samom testu.

Dizgini u jednoj ruci. Ako se test jaše jednom rukom, dizgini i bič drže se u spoljnoj ruci dok se unutrašnja drži spuštenu uz bok.

Napuštanje arene. Po pravilu se smatra da je konj napustio arenu kada se udalji iz nje sa sve četiri noge.

Škrgutanje zubima i šibanje repom. To mogu biti znaci nervoze, napetosti ili otpora i biće uzeti u obzir prilikom ocenjivanja dotične radnje i u kolektivnoj oceni - oceni za generalni utisak.

ČLAN 42. VREME

Samo su Testovi Slobodnog stila vremenski mereni. Vreme dato u ostalim testovima je samo informativne prirode.

ČLAN 43. OCENJIVANJE

1. Sve radnje i određeni prelasci, koje sudije treba da ocene, su označene brojevima na Sudijskoj listi.
2. Moraju biti ocenjene od 0 do 10 od svakog sudije, 0 je najniža i 10 najviša ocena.
3. Lista ocena:

10	ODLIČNO	5	DOVOLJNO
9	VRLO DOBRO	4	NEDOVOLJNO
8	DOBRO	3	SLABO
7	DOVOLJNO DOBRO	2	LOŠE
6	ZADOVOLJAVAJUĆE	1	VRLO LOŠE
		0	NEIZVEDENA RADNJA

Ocene na pola od 0.5 do 9.5 takođe mogu biti date za sve radnje i kolektivnu ocenu - ocenu za generalni utisak kao diskreciono pravo svakog sudije.

“Neizvedena radnja” znači da praktično ništa od tražene radnje nije izvedeno.

U testovima Slobodnog stila ocene na pola mogu biti date za umetnički utisak.

U testovima za mlade konje mogu se koristiti decimale poput „.1“.

4. **Kolektivna ocena– Ocena za generalni utisak** – ocena se upisuje nakon što takmičar završi svoj nastup. Kolektivna ocena – ocena za generalni utisak nosi koeficijent 2.

Određnim teškim radnjama može biti dodeljen koeficijent koji je određen na svakom testu od strane ODJ kada se jašu nacionalni testovi, odnosno FEI-a kada se jašu FEI testovi.

Prilikom davanja ocene za svaku radnju ponaosob, najpre treba da se definiše da li je ona izvedena nezadovoljavajuće (ocena 4 i manje) ili zadovoljavajuće (ocena 5 i više).

Ako se javi neki problem prilikom izvođenja testa i ne ponovi se, sudija će ga kazniti relativno blago, ali svako ponavljanje istog problema (kao što je trzanje, klimanje glavom, saplitanje konja i sl.) biće oštrije kažnjeno (smanjivanjem ocene).

Škrgutanje zubima i šibanje repom mogu biti znaci tenzije, nervoze ili otpora i biće uzeti u obzir prilikom davanja ocene za radnju prilikom koje se jave, a i pri davanju odgovarajuće kolektivne ocene - ocene za generalni utisak.

Konji koji otvaraju usta i prebacuju jezik preko žvale prilikom izvođenja testa, biće slabije ocenjeni.

Nivoi testova su pravljani u cilju praćenja napretka konja i treninga.

ČLAN 44. SUDIJSKE LISTE

1. Sudijske liste imaju dve kolone za ocene: prvu za originalnu ocenu i drugu za eventualnu korekciju. Svaka korekcija mora biti potpisana od strane sudije koji ju je načinio. Sudijske ocene moraju biti pisane penkalom ili hemijskom olovkom.
2. Sudijske liste imaju dve kolone za tekst: prva kolona predstavlja smernice za izvođenje radnje, a druga kolona je za sudijske napomene i komentare. Davanje komentara je izuzetno preporučeno, pogotovo ako je data ocena 6 i manje.

3. Sudijske liste treba da budu dostupne takmičarima po završetku utakmice.
4. Jedan originalni primerak bodovne liste (sa zvaničnih takmičenja), overen od strane sudija, Organizator je dužan da dostavi Savezu. Organizator mora imati minimum 2 bodovne liste – jednu za Savez a drugu za sopstvenu arhivu.
5. U slučaju da Savez traži kopije sudijskih listi one će biti umnožene i dostavljene Savezu.
6. Svi testovi su dostupni na sajtu www.skss-ofd.org.rs

ČLAN 45. BODOVANJE I RANGIRANJE

Posle izvođenja svakog testa, i nakon što je svaki sudija dao svoju kolektivnu ocenu - ocenu za generalni utisak i potpisao sudijsku listu, one se predaju i nose na računanje rezultata. Ocene/poeni se množe sa zadatim koeficijentom, ukoliko postoji, pa se saberu i podele sa najvećim maksimalnim brojem poena, koji je naznačen na samom testu i dobijni rezultat se pomnoži sa sto (100), čime se preračunava u procenat, a procenat mora biti iskazan sa tri (3) decimalna mesta. Od dobijenog procenta se odbijaju kazneni procenti i tako se dobija TOTAL.

1. **Ukupan Total** za plasman se dobija sabiranjem totala dobijenih od strane svih sudija i deljenjem tog zbira sa brojem "sudija".
Ukoliko je neka kategorija jahača bonifikovana određenim koeficijentom, Ukupan Total za tog jahača se množi tim koeficijentom i time se dobija Ukupan Total za tog jahača.
Ukoliko postoji više od jednog sudije, objavljuju se posebno totali svakog sudije ponaosob kao i ukupan total.
Organizator nije dužan da javno objavi bilo kakve brojeve osim totala od svakog sudije, ukupnog totala i poretka.
2. **Pojedinačni plasman.** Na svim takmičenjima pobednik je takmičar koji je ostvario najveći ukupan total, drugoplasirani je onaj takmičar sa sledećim ukupnim totalom itd. U slučaju da prva tri (3) takmičara imaju isti ukupan total, za bolje plasiranog se proglašava onaj sa većim zbirom kolektivnih ocena - ocena za generalni utisak svih sudija. Ukoliko postoji situacija da takmičari isti zbir kolektivnih ocena - ocena za generalni utisak, ravnopravno dele plasman. U slučaju kad postoji novčana nagrada takmičari koji eventualno dele plasman dele i nagradu.
U slučaju podjednagog totala u testovima Slobodnog stila za prva tri mesta, viša ocena za umetnički utisak odlučuje ko je bolje plasiran. Ukoliko je umetnički utisak izjednačen, ocene za harmoniju će biti odlučujuće, ako su i one jednake, ocena za koreografiju će biti presudna.
U slučaju jednakosti totala za ostala mesta, takmičari će ravnopravno deliti plasmane.
3. **Ekipni plasman.** Ukupan total za timove se dobija sabiranjem dva totala tima (dva najveća totala ukoliko ekipa ima 3 člana) i deljenjem sa dva (2). Na svim timskim takmičenjima, pobednički tim je onaj koji ima najveći prosečni ukupan total, drugoplasirani tim je onaj sa sledećim najboljim prosečnim ukupnim totalom itd. U slučaju podjednagog prosečnog ukupnog totala za timove, plasman se određuje na osnovu boljeg totala drugoplasiranog takmičara u timu. Takmičar koji ima bolji ukupan total nosi prevagu. Ukoliko postoji situacija da drugoplasirani takmičari u timu imaju isti ukupni total, gleda se zbir kolektivnih ocena - ocena za generalni utisak. U slučaju jednakosti zbira kolektivnih ocena - ocena za generalni utisak kod oba drugoplasirana takmičara u timu, timovi ravnopravno dele plasman. U slučaju kad postoji novčana nagrada takmičari koji eventualno dele plasman dele i nagradu.
4. **Protest na formalnu grešku.** U slučaju protesta na formalnu grešku samo zvanični video (ako postoji zvanično video snimanje – sa ugovorom) može da se uzme za dokaz.
5. **Bodovna lista.** Bodovna lista sadrži tabelarno prikazano, pored imena takmičara, konja, starosne kategorije i kluba, osvojene poene/ocene kod svakog sudije ponaosob, izdvojene

kolektivne ocene - ocene za generalni utisak kod svakog sudije ponaosob, totale kod svakog sudije ponaosob, ukupan total, zbir kolektivnih ocena - ocena za generalni utisak, koeficijent za bonifikaciju takmičara ukoliko se isti primenjuje i ukupan total sa bonifikacijom. Bodovna lista mora da sadrži sve informacije u vezi takmičenja – datum održavanja, mesto održavanja, svaku utakmicu koja se jaše na takmičenju sa punim nazivom testa koji se jaše i da bude potpisana od strane svih članova sudijskog kolegijuma.

ČLAN 46. OBJAVLJIVANJE REZULTATA

1. Posle nastupa svakog takmičara total dodeljen od strane svakog sudije ponaosob biće objavljen na oglasnoj tabli (prema poziciji sudije: E, H, C, M, B – u smeru kazaljke na satu)
2. Posle objavljivanja konačnog plasmana takmičenja i ukupnog totala, total dodeljen od strane svakog sudije biće objavljen sa imenom sudije i njegovom pozicijom.
3. Svi totali moraju biti objavljeni u procentima sa 3 decimale – 0,0011-0,0014 se zaokružuju na dole; 0,0015-0,0019 se zaokružuju na gore.
Kada se jašu testovi koji imaju samo ocene za tehničko izvođenje testa, total se računa tako što se ocene (uključujući i ocene sa koeficijentima) sabere i podele sa najvećim maksimalnim brojem poena, koji je naznačen na samom testu i pomnoži sa sto (100).
Kada se jašu testovi koji imaju ocene za umetničko i tehničko izvođenje testa, ili za tehničko i kvalitativno izvođenje testa, ukupan total po sudiji se dobija tako što se sabere totali za oba izvođenja testa i podele sa dva (2).
4. Ukoliko se takmičar povukao sa takmičenja, ili je isključen ili opravdano nije startovao, to se mora naznačiti pored imena takmičara na tabli sa rezultatima.
5. Ukoliko postoji elektronska tabla koja prikazuje ocene po svakoj radnji za takmičara, onda se takva tabla može koristiti samo ako je ne mogu videti takmičar i sudije.
6. Rezultati takmičenja moraju biti objavljeni na sajtu Saveza u roku od 7 dana nakon takmičenja.

ČLAN 47. CEREMONIJA DODELE NAGRADA

1. Na svim takmičenjima učestvovanje na Ceremoniji dodele nagrada svih plasiranih takmičara je obavezno, pod pretnjom gubitka plasmana.
2. Izuzetak od ovog pravila može biti odobren od Predsednika Sudijskog kolegijuma/Tehničkog delegata/Sudije na C za određeno takmičenje.
3. Oprema takmičara i konja treba da bude ista kao i na nastupu, crni ili beli bandazi/kamašne i/ili zvona su dozvoljeni, kao i tamponi za uši i bič. Iz bezbednosnih razloga nije dozvoljeno nošenje zastave ili bilo kojih drugih predmeta. Konji smeju da nose samo poredničku čebad/lente/prekrivače na ceremoniji dodele nagrada.
4. Takmičari i konji na dodeli nagrada treba da budu postavljeni s leva na desno u sledećem rasporedu - drugo - prvo – treće osvojeno mesto gledano od napred.
5. Rozete treba da budu okačene pre Ceremonije dodele nagrada.
6. Predsednik Sudijskog kolegijuma ili sudija na C mora biti prisutan i uključen u dodelu nagrada i ima pravo da dozvoli odstupanje od procedure ako smatra da je potrebno.
7. Preglasna muzika koja bi mogla da uplaši konje nije dozvoljena prilikom Ceremonije dodele nagrada. Svaki put kada se konji nalaze u grupi (dodela nagrada, inspekcija konja itd.) takmičari i pomoćno osoblje moraju da se ponašaju odgovorno.
8. Na Ceremoniji dodele nagrada za kategoriju "DECA", ukoliko je organizovano na konjima, obavezno je prisustvo trenera ili šefova ekipa plasiranih takmičara.
9. Nepažnja i neodgovorno ponašanje može povući dobijanje opomene.

Velika neodgovornost i nepažnja koji dovedu do nezgode na takmičenju biće prijavljeni disciplinskim organima Saveza.

Ceremonija dodele nagrada se mora održati odmah nakon održanog takmičenja/utakmice. Organizator bi trebalo da izbegne situaciju da konji stoje duži vremenski period pre i u toku ovih ceremonija.

ČLAN 48. SUDIJSKI KOLEGIJUM

1. Na svim Prvenstvima Sudijski kolegijum se sastoji od najmanje tri (3) člana.

- 1.1 Za svako takmičenje određuje se Sudijski kolegijum na osnovu molbe/izjave Organizatora takmičenja, sa svim obavezama i pravima predviđenim odredbama ovog Pravilnika. Ukoliko Organizator ne podnese molbu/izjavu, Savez određuje članove Sudijskog kolegijuma.
- 1.2 Savez delegira sudijski kolegijum na osnovu dostavljenog predloga Propozicija i molbe - izjave Organizatora.
- 1.3 Sudijski kolegijum mora biti naveden u overenim Propozicijama.
- 1.4 Nacionalne sudije koje poseduju licencu za suđenje u konjičkom sportu za tekuću godinu izdatu od strane Saveza mogu biti delegirane da sude na zvaničnim takmičenjima. Takođe međunarodne/strane sudije mogu biti pozvane/delegirane da sude na zvaničnim takmičenjima u Srbiji, ukoliko poseduju važeću licencu za suđenje, izdatu od strane FEI-a ili svog nacionalnog saveza.
- 1.5 Svaki delegirani sudija mora da poseduje delegatski nalog za suđenje za određeno takmičenje i mora ga pokazati Organizatoru takmičenja.
- 1.6 Sudijski kolegijum vodi takmičenje u skladu sa svojim kompetencijama, donosi odluke o pitanjima u vezi sa takmičenjem, osim o pitanjima koja su u nadležnosti Veterinarske komisije.
- 1.7 Sudijski kolegijum radi u sastavu od 2, 3 do 5 članova, u zavisnosti od nivoa i značaja takmičenja.
- 1.8 Za rad Sudijskog kolegijuma odgovoran je Predsednik sudijskog kolegijuma. Predsednik Sudijskog kolegijuma je najiskusniji sudija u kolegijumu.
- 1.9 Takmičar se, dok je u takmičarskoj areni, u slučaju nužde obraća Sudiji na C, koji odlučuje o rešenju postojećeg problema.

Sudijski kolegijum donosi odluke po svakom pitanju u toku takmičenja koja se odnose na samo takmičenje. Odluke se donose većinom glasova. U slučaju jednakosti glasova, kada je iz bilo kog razloga prisutan paran broj sudija, presudan je glas Predsednika Sudijskog kolegijuma.
- 1.10 Predsednik Sudijskog kolegijuma dužan je da najmanje 120 minuta pre početka takmičenja pregleda takmičarsku arenu i da izda uputstva za njenu eventualnu korekciju.
- 1.11 Najmanje jedan član Sudijskog kolegijuma mora biti prisutan na inspekciji konja.
- 1.12 Na bilo kom takmičenju, ni jedan sudija ne sme suditi više od približno četrdeset (40) startova na dan.
- 1.13 Ukoliko član sudijskog kolegijuma 24h pred početak takmičenja iz opravdanog razloga nije u stanju da započne da sudi takmičenje, takmičenje će se održati sa preostalim članovima sudijskog kolegijuma. Ovaj stav se primenjuje i u slučaju Prvenstva.

Ukoliko član sudijskog kolegijuma nije u mogućnosti da nastavi da sudi utakmicu (delove testa ili više), njegovi rezultati se brišu iz totala za celokupnu utakmicu.
- 1.14 Delegatski nalog neće biti izdat sudiji koji može biti direktno zainteresovan u sledećim situacijama:
 - ~ Ukoliko je trenirao konja/jahača više od pet dana u periodu od dvanaest meseci pre takmičenja
 - ~ Ako je imao ulogu Šefa ekipe ili Reprezentacije na Međunarodnim takmičenjima ili je odgovoran za biranje tima i/ili pojedinaca u okviru NF
 - ~ Ako je vlasnik ili suvlasnik konja koji učestvuje na takmičenju

- ~ Ukoliko je u bilo kakvoj finansijskoj zavisnosti ili ima dobit od vlasnika, jahača, trenera Organizatora ili drugih povezanih organizacija
 - ~ Ako je u bliskim rodbinskim vezama sa takmičarem (roditelji, sestra/brat, supružnik)
2. Ako je sudija član kluba čiji se konj takmiči, ne smatra se da je direktno zainteresovan.
 3. **Sudijski pomoćnik/zapisničar.** Svaki sudija u toku suđenja na takmičenju mora da ima svog pomoćnika/zapisničara (lice koje je sudijski pripravnik ili se bavi konjičkim sportom) koji zapisuje sve ocene i komentare sudije u sudijsku listu određenog takmičara.
Ne preporučuje se da sudijski pomoćnici nastupaju pred sudijom kod kog su bili zapisničari istog takmičarskog dana.
 4. **Kontakt sa sudijama.** Svaka vrsta kontakta takmičara, trenera, vlasnika konja ili predstavnika klubova sa sudijama u toku utakmice je strogo zabranjen.
Izuzetak od ovog pravila je kada Predsednik ili član sudijskog kolegijuma pozovu takmičara posredstvom Glavnog stjuarda.
Kršenje ovog stava povlači kao posledicu kaznene mere iz članova 5. i 12. ovog Pravilnika.

ČLAN 49. KATEGORIZACIJA NACIONALNIH DRESURNIH SUDIJA

Da bi sudija bio na zvaničnoj listi sudija za tekuću sezonu mora da ima položen sudijski ispit za najmanje III kategoriju sudija u dresurnom jahanju i važeću dozvolu za rad.

Dresurne sudije kategorizovane su na sledeći način:

I kategorija:

Samostalno i kao član Sudijskog kolegijuma: sve nacionalne testove kao i FEI testove svih nivoa

II kategorija:

Samostalno i kao član Sudijskog kolegijuma: sve testove do i uključujući M nivo sa jednim ili više sudija I kategorije, kao i FEI testove zaključno sa Intermediate I

III kategorija:

kao član Sudijskog kolegijuma: sve nacionalne testove do i uključujući L nivo sa sudijama I ili II kategorije. Samostalno: sve nacionalne testove zaključno sa A nivoom.

Napomena: U skladu sa trenutnom situacijom svim sudijama nižih kategorija se do daljnjeg dozvoljava suđenje kao sudijama viših kategorija (zbog nedostatka sudijskog kadra).

ČLAN 50. ŽALBE

1. Žalbe/protesti na odluke Sudijskog kolegijuma podnose se pisanim putem u toku takmičenja neposredno Sudijskom kolegijumu uz polaganje odgovarajuće kaucije u iznosu od 100 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan. Za polaganje kaucije Sudijski kolegijum ne izdaje priznanicu za plaćenu kauciju već žalbu i plaćenu kauciju evidentira u Sudijski zapisnik.
2. Žalba/protest se može uložiti najranije jedan sat pre početka takmičenja (na Propozicije ili učešće pojedinih klubova, takmičara ili konja), u toku takmičenja i najkasnije pola sata posle završetka poslednje Ceremonije proglašenja takmičenja.
3. Ukoliko se potkrala matematička greška u sabiranju ocena i/ili računanju procenta i/ili konačnom plasmanu, mora se podneti žalba na licu mesta Glavnom stjuardu – najkasnije 1 sat po proglašenju za utakmicu za koju je primećena greška. U ovom slučaju podnosilac žalbe/protesta oslobođen je plaćanja takse. Glavni stjuard je dužan da Sudijskom kolegijumu podnese na uvid sudijske liste na kojima je nastala matematička greška.
4. Nepodnošenje žalbe/protesta u navedenom roku i na navedeni način ima za posledicu da se

- žalba – protest neće uzimati u razmatranje.
5. Odluka Sudije na C je konačna.
 6. Žalbu/protest uz polaganje odgovarajuće kaucije u pisanoj formi može uložiti šef ekipe ili takmičar ukoliko nema šefa ekipe.
 7. Tehničkom delegatu žalbu – protest može podneti pojedini Sudija ili Rukovodstvo takmičenja uz polaganje kaucije u iznosu od 100 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan.
 8. Sudijski kolegijum ili Tehnički delegat su dužni da odmah reše podnetu žalbu/protest.
 9. Ukoliko se žalba/protest reši povoljno po podnosioca žalbe kaucija se vraća, a ako je rešenje negativno po podnosioca žalbe kaucija se zadržava u korist Organizatora. Ukoliko Sudijski kolegijum ili Tehnički delegat nisu u mogućnosti da reše žalbu/protest u toku samog takmičenja ili podnosilac žalbe/protesta nije zadovoljan odlukom, može se žaliti Upravnom odboru Saveza.
 10. Žalbe Upravnom odboru Saveza za određeno takmičenje mogu se podneti u pisanoj formi najkasnije 3 dana računajući od dana završetka takmičenja, uz polaganje odgovarajuće kaucije u iznosu od 100 evra u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na taj dan. U slučaju prihvatanja žalbe kaucija se vraća.

ČLAN 51. ZLOSTAVLJANJE KONJA

1. **Zlostavljanje konja:** Delo ili propust koji uzrokuje ili može da uzrokuje bol ili nelagodnost konju uključuje ali se ne ograničava na sledeće:
 - 1.1 Bičevanje ili batinanje konja
 - 1.2 Podvrgavanje konja bilo kakvom električnom šoku
 - 1.3 Intenzivna ili stalna upotreba mamuza
 - 1.4 Udaranje konja po ustima sa žvalom ili nekim drugim predmetom
 - 1.5 Takmičenje sa iscrpljenim, hromim ili povređenim konjem
 - 1.6 Udaranje konja
 - 1.7 Nenormalno senzibilisanje ili desenzibilisanje bilo kog dela konja
 - 1.8 Ostavljanje konja bez adekvatne hrane, vode ili treninga
 - 1.9 Korišćenje bilo kakve opreme koja prouzrokuje suvišan bol

2. Prekomerna upotreba sile

Pod pretnjom eliminacije sa takmičenja i prijave Disciplinskom sudu, zabranjeno je:

1. udariti konja po glavi;
2. šutnuti ili šutirati konja;
3. na bilo koji drugi način fizički ili psihički maltretirati konja.

Pod pretnjom **prve opomene** zabranjeno je:

1. u areni i zagrevalištu prekomerna upotreba biča;
2. kažnjavanje konja udarcem dizgina ili bilo kojim drugim delom opreme ili predmetom po bilo kom delu tela konja;
3. oštetiti konju kožu mamuzama;
4. više puta (3-4 puta) uzastopce grubo udarati listom (mamuzati konja).

Pod pretnjom **druge opomene** i prijave Disciplinskom sudu Saveza, zabranjeno je:

1. u areni i zagrevalištu prekomerna upotreba biča posle prve opomene;
2. kažnjavanje konja udarcem dizgina ili bilo kojim drugim delom opreme ili predmetom po bilo kom delu tela konja posle prve opomene;

3. oštetiti konju kožu mamuzama posle prve opomene;
4. više puta (3-4 puta) uzastopce grubo udarati listom posle prve opomene (mamuzati konja).

Pod pretnjom eliminacije sa takmičenja i prijave Disciplinskom sudu Saveza, zabranjeno je:

1. u areni i zagrevalištu prekomerna upotreba biča posle druge opomene;
2. kažnjavanje konja udarcem sa bičem, sa dizginima ili bilo kojim drugim delom opreme ili predmetom po bilo kom delu tela konja, posle druge opomene;
3. više puta (3-4 puta) uzastopce grubo udarati listom posle druge opomene (mamuzati konja);

ČLAN 52. VETERINAR I VETERINARSKA KOMISIJA

Na svakom nacionalnom takmičenju obavezno je prisustvo veterinara.

Veterinari se delegiraju i vrše svoju dužnost prema Veterinarskom Pravilniku.

ČLAN 53. STJUARD

Glavni stjuard je lice koje u koordinaciji sa stjuardima pomoćnicima i Sudijskim kolegijumom sprovodi takmičenje prema Propozicijama i satnici takmičenja. Glavni stjuard je jedini koji ima pravo da komunicira sa sudijama u toku takmičenja. Sva eventualna komunikacija između učesnika takmičenja i sudija obavlja se preko Glavnog stjuarda.

Stjuard na kontroli opreme mora biti tako postavljen da može proveriti opremu svakog konja i takmičara odmah nakon što napuste arenu, a da ne ometa ulazak narednog takmičara u postor oko arene. Njegova dužnost je proveriti opremu takmičara i konja uključujući i proveru žvale (ako postoji sumnja, može da zahteva skidanje cele uzde). Provera žvale se mora obaviti sa velikim oprezom i uz obavezno korišćenje rukavica za jednokratnu upotrebu. Ako se ustanovi da je korišćena zabranjena žvala ili da je konju bio vezan/sputan jezik, stjuard na kontroli opreme će obavestiti Glavnog stjuarda, koji će o svemu obavestiti Sudiju na C i u slučaju da se potvrdi korišćenje nedozvoljene opreme, takmičarski par će biti isključen iz te utakmice.

Ako stjuard na kraju testa otkrije svežu krv u ustima konja i na području gde mamuze dodiruju konjsko telo, obaveštava Sudiju na C, koji će da eliminiše takmičarski par (Član 41., stav 9) iz utakmice. Ukoliko konj iz eliminisanog takmičarskog para, treba da ima još jedan nastup u toku dana nakon ove utakmice, taj nastup neće biti dozvoljen.

Ako stjuard prilikom kontrole opreme i konja po završetku testa otkrije svežu krv bilo gde na konju (npr. na drugom delu tela osim u ustima konja i na području gde mamuze dodiruju konjsko telo), takmičarski par neće biti automatski eliminisan. Stjuard na kontroli opreme će obavestiti Glavnog stjuarda o situaciji, potom će Glavni stjuard obavestiti dežurnog veterinara, koji će Glavnom stjuardu i Sudiji na C sugerisati da li je konj sposoban da nastavi dalje takmičenje.

Stjuard može da bude (ali i ne mora) sudija ili sudijski pripravnik koji na datoj utakmici ne sudi.

Stjuard je za svoj rad odgovoran Glavnom stjuardu i Sudijskom kolegijumu.

Stjuard u zagrevalištu je lice koje vodi računa o ponašanju takmičara/trenera/pomoćnog osoblja u zagrevalištu (vodi računa o dobrobiti konja, da se poštuju pravila zagrevališta i zagrevanja), da vodi računa o redosledu nastupa takmičara, ulasku u zagrevalište, pozivanju takmičara, najavi eventualnih izmena redosleda (u slučaju kašnjenja takmičara, odustajanja i sl.) i u tom slučaju treba da obavesti Glavnog stjuarda.

Stjuard za računanje rezultata je službeno lice koje računa poene i totale na sudijskim listama, ukupne totale, izračunava plasman i popunjava bodovnu listu (bilo elektronski ili ručno).

Detaljniji opisi zaduženja stjuarda su dati u nacionalnom Priručniku za stjuarde koji je izdao Savez.

ČLAN 54. INSPEKCIJA I VETERINARSKI PREGLED KONJA

Inspekcija konja mora biti u skladu sa Veterinarskim pravilnikom. Inspekciji konja moraju da prisustvuju član sudijskog kolegijuma, službeni veterinar takmičenja, stjuard, šefovi ekipa i takmičari. Prilikom inspekcije konja obavezno je nošenje zaštitne kacige za lice koje vodi konja. Lice koje vodi konja na inspekciji konja je jahač, ali konja na inspekciji može voditi konjovodac ili šef ekipe, uz dobijenu saglasnost člana sudijskog kolegijuma koji prisustvuje inspekciji konja. Dozvoljeno je nošenje biča na inspekciji konja, iz bezbednosnih razloga, a na molbu šefa ekipe i saglasnost člana sudijskog kolegijuma koji prisustvuje inspekciji konja.

Ukoliko uslovi takmičenja omogućavaju da svi nastupajući konji budu smešteni u istom štalskom krugu, poželjno je da svaki konj prođe veterinarski pregled pre prijema u štalski krug – to podrazumeva da dežurni veterinar/Opštinski veterinarski inspektor takmičenja pregleda konja po pristizanju, pregleda celokupnu dokumentaciju i nakon što utvrdi da konj ne pokazuje nikakve vidljive znake sprečenosti da se takmiči i da poseduje ispravnu i kompletnu dokumentaciju, da dozvoli smeštanje konja u štalski krug.

ČLAN 55. DOPING KONTROLA

Na svim takmičenjima takmičari i takmičarski konji podležu doping kontroli prema Pravilniku o sprečavanju dopinga u sportu. Predstavnici klubova, vlasnici, šefovi ekipa, treneri i takmičari su u obavezi da omoguće i pomognu ako je potrebno uzimanje uzoraka (krv, urin, pljuvačka) u skladu sa protokolom o uzimanju uzoraka za doping kontrolu (ADAS).

ČLAN 56. PROPOZICIJE

Za sva takmičenja Organizator takmičenja sastavlja Propozicije koje u svemu moraju biti u skladu sa ovim Pravilnikom i koje obuhvataju program takmičenja i uslove takmičenja. Sve Propozicije pre puštanja u promet moraju biti odobrene od Saveza. Jedino Savez odobrava sve Propozicije i izmene i dopune istih za sva takmičenja koja se odvijaju na teritoriju Republike Srbije.

Propozicije moraju biti odobrene najmanje 40 dana pre datuma takmičenja, osim u izvanrednim slučajevima koji se objavljuju u Službenom glasniku Republike Srbije. Nijedan organ i nijedno lice ne sme odobriti Propozicije koje su dostavljene na odobrenje posle naznačenog roka. Pre nego što su odobrene, Propozicije se ne smeju slati na teren. Ukoliko organ nadležan za odobravanje Propozicija na iste stavi primedbe, Organizator je dužan da izvrši ispravku u Propozicijama. Propozicije moraju biti poslate na teren najmanje 30 dana datuma takmičenja, zajedno sa pozivom na takmičenje.

Za svaku tehničku izmenu već odobrenih i poslatih Propozicija (npr. datum, mesto održavanja takmičenja) mora se pribaviti odobrenje organa koji je Propozicije odobrio najkasnije 15 dana pre datuma takmičenja i poslati odobrene izmene Propozicija pozvanim klubovima najkasnije 10 dana pre datuma takmičenja.

Ni jedan organ i nijedno lice ne sme odobriti izmene Propozicija koje su dostavljene na odobrenje posle naznačenog roka.

Propozicije treba da sadrže "Opšte odredbe" tj. finansijske i druge uslove za učešće na takmičenju. Propozicije su kao ugovorni uslovi u svemu obavezujuće i za Organizatora i za učesnike.

U slučaju promene termina takmičenja, Organizator mora da se u pisanoj formi obrati Savezu i da od Saveza zatraži novi "slobodan" termin.

U slučaju da se takmičenje odlaže ili se ne održava, Organizator pod pretnjom nadoknade putnih troškova (gorivo i putarina) za takmičare, takmičarske konje, službena lica i pozvanim klubovima i

izricanje kaznene mere od strane Saveza, mora pisanim putem (može E-mailom) da obavesti sve pozvane klubove i Savez o odlaganju ili neodržavanju takmičenja najkasnije 7 dana pre planiranog dana održavanja takmičenja.

Ni jedan Organizator ne može samovoljno odabrati novi termin takmičenja, jer u protivnom Savez neće odobriti Propozicije.

OBAVEZE ORGANIZATORA

Organizator takmičenja obezbeđuje:

1. Komplet za postavljanje arene
2. Ograđen prostor za izvođenje takmičenja i za zagrevanje
3. Prostor za prihvatanje konja pod krovom, bokseve i/ili štandove sa prostirkom koja će učesnicima biti na raspolaganju tokom celog takmičenja.
4. Prostor za održavanje Tehničke konferencije
5. Nagrade za plasirane na takmičenju (počasne i/ili robne i/ili novčane)
6. Sudijski kolegijum
7. Stjuarde
8. Dežurnog veterina
9. Dežurnog potkivača
10. Dežurnu medicinsku ekipu sa ambulantnim kolima za sve vreme takmičenja.
11. Zapisničare (za svakog sudiju)
12. Lice nadležno za primanje prijava
13. Minimalno 3 lica koja će postaviti, održavati i skloniti arenu (u dogovoru sa domaćinom takmičenja)
14. Lice koje će da otvara i zatvara arenu
15. Ozvučenje (ukoliko postoji mogućnost)
16. Konferansijea (ukoliko postoji mogućnost)
17. Prijavu skupa MUP-u
18. Dostavljanje propozicija, protokola takmičenja Tehničkom delegatu, svim Sudijama, dežurnom veterinaru, klubovima registrovanim za takmičenje u tekućoj godini i stranim NF
19. Sudijske liste i bodovne liste (koje potražuje od ODJ).
20. Pravljenje startne liste sa tačnim vremenom nastupa svakog takmičara (koja mora biti objavljena najmanje 2 sata pre početka utakmice) /Obavezno konsultovati ODJ/.
21. Po završetku takmičenja obavezano je da se bodovna lista dostavi Sekretarijatu Saveza.

ČLAN 57. PRVENSTVA

Prvenstva (državna, regionalna i gradska):

Prvenstva se mogu organizovati za sve starosne kategorije jahača.

Prvenstva mogu da se održavaju na svim zastupljenim nivoima.

U skladu sa trenutnom situacijom, a dok se ne steknu drugačiji uslovi, sva prvenstva u Republici Srbiji se održavaju za sledeće starosne kategorije: "DECA", "JUNIORI", SENIORI".

Prvenstva mogu da se održavaju, po starosnoj kategoriji takmičara, na sledećim nivoima (najviši nivoi koji mogu biti traženi od određene kategorije takmičara, niži nivoi su dozvoljeni):

DECA: nacionalni L nivo i/ili FEI testovi za decu

JUNIORI: nacionalni M nivo i/ili FEI testovi za juniore

SENIORI: bez ograničenja

Utakmice koje se boduje za Prvenstvo mora da sudi najmanje troje (3) sudija u Sudijskom kolegijumu.

Sufler nije dozvoljen na svim utakmicama u konkurenciji za Prvenstvo, osim za kategoriju dece. Upotreba biča u toku samog testa nije dozvoljena u konkurenciji za Prvenstvo. Na Prvenstvima mogu se kao zadaci dati kako nacionalni testovi, tako i FEI testovi.

Individualna konkurencija

Da bi se održalo Prvenstvo u individualnoj konkurenciji u jednoj kategoriji potrebno je da u toj kategoriji startuje najmanje 3 takmičara. U protivnom za tu godinu u toj kategoriji se neće održati Prvenstvo.

Na svim Prvenstvima u individualnoj konkurenciji biće proglašeni plasirani ako bar jedan takmičar završi takmičenje. Takmičar koji ne završi takmičenje ne može biti plasiran niti može primiti nagradu.

Ekipna konkurencija

Da bi se održalo Prvenstvo u ekipnoj konkurenciji u jednoj kategoriji potrebno je da u toj kategoriji startuje najmanje tri (3) ekipe. U protivnim za tu godinu u toj kategoriji se neće održati Ekipno Prvenstvo.

Na svim Prvenstvima u ekipnoj konkurenciji proglašiće se plasirani, ako bar jedna ekipa završi takmičenje. Ekipa koja ne završi takmičenje ne može biti plasirana niti može primiti nagradu.

Ekipu čine dva ili tri člana, a boduju se dva bolje rangirana rezultata takmičara. Da bi se ekipa bodovala dva člana ekipe moraju da završe takmičenje.

Uslovi učešća na Prvenstvu

1. Na takmičenjima za Prvenstva u Republici Srbiji takmičar mora imati srpsko državljanstvo, da bi mogao da se takmiči u konkurenciji za Prvenstvo.
2. U konkurenciji za Prvenstvo takmičar i takmičarski konj moraju biti registrovani za isti klub.
3. Na Prvenstvima klupsku ekipu čine isključivo takmičari i takmičarski konji koji su registrovani za isti klub. Na Prvenstvima nije dozvoljeno sastavljati mešovite ekipe, tj. da članovi ekipe budu registrovani za različite klubove.
4. U konkurenciji za jednu kategoriju za Prvenstvo takmičar može jahati samo jednog konja.
5. U konkurenciji za jednu kategoriju za Prvenstvo takmičar mora jahati istog konja na svim utakmicama za Prvenstvo.
6. Na osnovu rezultata kroz sve utakmice koje se boduju za Prvenstvo određuje se plasman takmičara.
7. Utakmice koje se boduju za Prvenstvo mogu se jahati i samo za utakmicu.
8. U slučaju da takmičar jaše više konja za utakmicu, u utakmici mora prvo nastupiti sa konjem sa kojim je u konkurenciji za Prvenstvo, ukoliko startuje za Prvenstvo.
9. Na jednom Prvenstvu takmičar može startovati za zvaničnu titulu, plasman i nagradu u više kategorija pod uslovom da u svakoj kategoriji jaše drugog konja.
10. Na jednom Prvenstvu takmičar kategorije DECA može startovati za zvaničnu titulu, plasman i nagradu u više kategorija pod uslovom da u svakoj kategoriji jaše drugog konja i da nivo koji jaše ne prelazi zahteve testa "FEI individualni test za decu".
11. Na jednom Prvenstvu takmičar kategorije JUNIORI može startovati za zvaničnu titulu, plasman i nagradu u više kategorija pod uslovom da u svakoj kategoriji jaše drugog konja i da nivo koji jaše ne prelazi zahteve testa "FEI individualni test za juniore".
12. Startovi samo "za utakmicu" su uvek na kraju nastupa svih takmičara u utakmici, koji su u konkurenciji za Prvenstva. Za svaki takav start odnose se sva pravila, obaveze i kaznene mere opisane u ovom Pravilniku. U slučaju da Propozicijama takmičenja nije predviđeno/dozvoljeno startovanje "za utakmicu", onda ovakvo startovanje takmičara nije dozvoljeno.

13. Takmičarski konj može nastupiti u dve različite starosne kategorije u konkurenciji za Prvenstvo (sa različitim takmičarima).
14. Takmičarski konj može nastupiti u dve različite utakmice sa istim ili drugim jahačem.
15. Radi edukacije konja i/ili takmičara, ako je tako regulisano Propozicijama, takmičar može startovati van konkurencije na utakmicama u okviru Prvenstva, poštujući uslove učešća propisane članom 34.

ČLAN 58. ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Pravilnik o organizaciji i izvođenju takmičenja u dresurnom jahanju usklađen je sa FEI Pravilnikom za takmičenja u dresurnom jahanju (26th edition, effective 1st January 2014, Including updates effective 1st January 2023) važećim od 2023. godine.

Donošenjem ovog Pravilnika i njegovim stupanjem na snagu prestaju da važe svi dosadašnji Pravilnici o organizaciji i izvođenju takmičenja u dresurnom jahanju.

Pravilnik stupa na snagu 15.01.2022. godine i primenjuje se odmah.

Za tumačenje Pravilnika nadležni su jedino Odbor za dresurno jahanje, a kao drugostepeni Upravni odbor Saveza.

01.02.2023. godine.

overava
Savez za konjički sport Srbije –OFD

Predsednik
Irena Nicović

SADRŽAJ

PREAMBULA	2
DOBROBIT KONJA - FEI KODEKS PONAŠANJA ZA DOBROBIT KONJA	3-4
OPŠTI DEO	
ČLAN 1.	5
KLUBOVI I REGISTRACIJA	
ČLAN 2.	5
TAKMIČAR	
ČLAN 3. – ČLAN 9.	5-6
TAKMIČARSKI KONJ	
ČLAN 10. – ČLAN 12.	6-8
FEI DEFINICIJE KRETNJI I RADNJI	8-21
ČLAN 13. SVRHA I OPŠTI PRINCIPI DRESURNOG JAHANJA	8-9
ČLAN 14. STOJ	9
ČLAN 15. HOD	9-10
ČLAN 16. KAS	10-11
ČLAN 17. GALOP	11-13
ČLAN 18. ODSTUPANJE	13
ČLAN 19. PRELASCI	13
ČLAN 20. POLUPARADA	13-14
ČLAN 21. PROMENE PRAVCA	14
ČLAN 22. FIGURE	14-15
ČLAN 23. JILDING (LEG-YIELDING)	15-16
ČLAN 24. LATERALNE KRETNJE/PRIMANJA	16-17
ČLAN 25. PIRUETA, POLU-PIRUETA I OKRETANJE NA ZADNJEM DELU TRUPA	17-18
ČLAN 26. PASAŽ	19
ČLAN 27. PIJAFE	19
ČLAN 28. IMPULS/PODATNOST	19-20
ČLAN 29. PRIKUPLJENOST	20-21
ČLAN 30. POZICIJA JAHAČA I DEJSTVA KOJA PRIMENJUJE	21

DRESURNA TAKMIČENJA	21
ČLAN 31. CILJ DRESURNIH TAKMIČENJA	21-22
ČLAN 32. KATEGORIJE DRESURNIH TAKMIČENJA – CD (COMPETITION DRESSAGE)	22-23
ČLAN 33. TESTOVI ZA TAKMIČENJA U DRESURNOM JAHANJU	23-25
ČLAN 34. USLOVI UČEŠĆA	26-27
ČLAN 35. POZIVI, UPISI I ZAMENE	27-28
ČLAN 36. POTVRDA O UČEŠĆU	28-29
ČLAN 37. IZVLAČENJE REDOSLEDA NASTUPA	29
ČLAN 38. OPREMA TAKMIČARA	29-30
ČLAN 39. OPREMA KONJA	30-39
ČLAN 40. ARENA	39-41
ČLAN 41. JAHANJE TESTOVA	41-46
ČLAN 42. VREME	46
ČLAN 43. OCENJIVANJE	46
ČLAN 44. SUDIJSKE LISTE	46-47
ČLAN 45. BODOVANJE I RANGIRANJE	47-48
ČLAN 46. OBJAVLJIVANJE REZULTATA	48
ČLAN 47. CEREMONIJA DODELE NAGRADA	48-49
ČLAN 48. SUDIJSKI KOLEGIJUM	49-50
ČLAN 49. KATEGORIZACIJA NACIONALNIH DRESURNIH SUDIJA	50
ČLAN 50. ŽALBE	50-51
ČLAN 51. ZLOSTAVLJANJE KONJA	51-52
ČLAN 52. VETERINAR I VETERINARSKA KOMISIJA	52
ČLAN 53. STJUARD	52
ČLAN 54. INSPEKCIJA I VETERINARSKI PREGLED KONJA	53
ČLAN 55. DOPING KONTROLA	53
ČLAN 56. PROPOZICIJE	53-54
ČLAN 57. PRVENSTVA	54-56
ČLAN 58. ZAVRŠNE ODREDBE	56

